

UJ KELET

FÜGGETLEN NAPILAP

Alapító főszerkesztő: Dr. Marton Ernő מרטון ד"ר א. מרטון : ד"ר א. מרטון

12 OLDAL (értékesebbé adóval) 6 SEKEL TEL-AVIV, 1981 SZEPTEMBER 18., PÉNTEK 10,091. sz.

HAIG A SENÁTUS KÜLÜGYI BIZOTTSÁGÁBAN:

«Veszélybe kerül a béke, ha elvetik az AWACS-ügyletet»

Haig külügyminiszter tegnap Reagan elnök megbízásából a szenátus külügyi bizottságának tagjait próbálta meggyőzni drámai hangon előadott beszédével arról, hogy milyen káros lenne, ha a kongresszus elvetné az AWACS-ügyletet.

— Nemcsak a közel-keleti béke, de Amerika békéje is veszélybe kerülne — mondotta a külügyminiszter, aki a világébkét félti

Három milliárd dollár — Pakisztánnak

Az amerikai kormányzat záros határidőn belül 3 milliárd dollár összegű segítyt juttat Pakisztánnak, hogy megerősítse védelmét a szovjet terjeszkedés veszélyével szemben.

Az iszlambadi kormány a segíty egy jelentős részéért fejt — a többi között F-16-os harci gépeket — vásárol Amerikában.

MEGRÁGULT A VILÁNYÁRAM. A Kneszet pénzügyi bizottsága eleget tett az energiaügyi minisztérium kérésének és hozzájárult a villanyáram tarifaemeléséhez. Egy kilowatt háztartási áram tarifája egy sekel és két agora, az ipari áram egy sekel és három agora, a mezőgazdaságban felhasznált áram 94 agora.

Drága szüleink

FRIED CHANA és CHAJIM

35-İK HÁZASSÁGI ÉVFRDULÓJA

ALKALMÁBÓL TOVÁBBI SOK-SOK BOLDOG

ÉS EGÉSZSÉGES ÉVET KIVÁNNUNK 120-IG

Gyermekeik és unokáik

סנטורס CENTERTOURS

Utazzon Centertours-al két hétre
BUDAPESTRE — MAGYARORSZÁG

INDULÁS OKTÓBER 14. VISSZA OKTÓBER 28

Egyéni, odaadó kiszolgálás.

Irodánkban magyarul is beszélnek.

A feliratkozás szeptember 20-ikán befejeződik.

Felvilágosítás és előjegyzés:

CENTERTOURS, a Dizengoff Center passzázsában,
a Hámásbir mellett, tel.: 03-280245-6-7.

Hétvége és Ros Hásáná

a RÁKEFET szállóban, Cfát, 25.9-1. 10-ig

6 nap, 5 nap árán **1.995**
25. 9-30. 9-ig
sekel egy személynek, félpanzióval

1. 9-től 25. 9-ig 289 sekel személyenként félpanzióval.
Az árakban kiszolgálás és é. t. a.
RÁKEFET szálló, tel. 067-72204, POB. 410, Cfát

és összefüggésbe hozza a számdiaiaknak juttatandó különleges radar-berendezéssel ellátott felderítő repülőgépekkel.

A külügyminiszter azt mondta, hogy az átfogó amerikai stratégiai koncepció egyik fontos

A szovjet diplomaták elhagyták Egyiptomot

Tegnap este elutaztak Kairóból a kiutasított szovjet diplomaták. A kiutasítottak között van Igaz Sándor is, Magyarország kairói követségének első titkára.

A moszkvai tévé kommentárja elutasította Kairó vádaskodását, hogy a szovjet diplomaták a mai egyiptomi rendszer ellenségeivel paktáltak.

— Aljas és felelőtlen rágalom ez csupán. Szádát úgy látszik, így akarja elterelni a figyelmet arról, hogy mennyire népszerűtlen saját országában — így a moszkvai tévé.

A két országot a jövőben ügyvivő képviseli egymás fővárosában.

összetevője az ügylet, s a végző célt a szovjet imperializmus megfékezésében jelölte meg.

Az AWACS-ügylet egyik ellenzője — a szenátus tagja — tegnap este azt mondta az izraeli rádió munkatársának, hogy szinte többségben vannak az ügylet ellenzői a törvényhozók körében. Legalább négy szenátorral több ellenzi, mint ahány megszavazza majd az AWACS ügyletet — mondotta.

SZOVJET—SZIRIAI PAKTUM?

Szíria hadügyminisztere Moszkvában tárgyal. Állítólag Damaszkusz azt szeretné, ha stratégiai megállapodás születne a két ország között — válaszként az izraeli-amerikai megállapodásra.

Jelenleg kölcsönös barátsági és segélynyújtási szerződés van érvényben a két ország között. Szíria hadügyminisztere egy teljes hetet tölt Moszkvában.

EGYIPTOMI KONZULÁTUS ÉJLÁTBAN

Tegnap este befejezéshez közeledett az izraeli-egyiptomi vegyesbizottság tárgyalása a normalizáció folyamatának meggyorsításáról. Lapzártáig közleményt nem adtak ki.

Beavatott forrásból nyert információ szerint számos vonatkozásban — fontos ügyekben — megegyeztek a tárgyaló felek. A megállapodás egyik pontja szerint Éjlátban egyiptomi konzulátus működik majd, hogy a szinaiti kirándulók könnyebben jussanak a jövőben egyiptomi vízumhoz.

VÁLASZTÁS GÖRÖGORSZÁGBAN

Holnap felveszik a görög parlament és hozzálatnak az országgyűlési választás előkészítéséhez. A választás október 18-án lesz Görögországban.

IDŐJÁRÁS

A viszonylag kellemes időjárás nem változik. Szombaton sem lesz melegebb az évszaknak megfelelő sokévi átlagnál.

Van olvasnivalója az ünnepekre?
Jöjjön a tel-avivi
HADASH

könyvtárba, nagy választékunk van a magyar és a világirodalom legjobb alkotásai közül, továbbá lemezek, kazetták közül válogathat. Déli szünet nélkül, reggeltől estig nyitva tartunk!
Nesz Ciona u. 4, tel: 659-684

Simon Peresz szerint

Begin csak azt akarja, hogy megtapsolják

Simon Peresz Kneszet képviselő, az ellenzék vezére tegnap a Munkapárt vezetésének ülésén ismét éles támadást intézett Begin miniszterelnök ellen és kijelentette: „A kormányfőnek most nincs más célja, mint hogy megtapsolják.”

Valaha a Jordán két partjára küzdött Begin pártja, ma viszont lényegében defetista politikai irányvonala van a miniszterelnöknek, aki közvetett módon megállapodást kötött a terroristákkal — mondotta Peresz.

Az ellenzék vezére szerint Begin politikája tulajdonképpen lefekteti a palesztinai állam alapjait.

Beszédében dr. Kreisky osztrák kancellárt is kemény szavakkal bírálta Peresz, azt állítván, hogy

azelőtt a terrort elutasította, ma már elfogadható módszernek tartja, s ez ellentétben van az azal az ideológiával, amelyet Kreisky pártja hirdet.

Végül azt mondotta az ellenzék vezére, hogy az AWACS-ügylet rendkívül veszélyes Izrael szempontjából és szerinte Begin nem tett eleget amerikai útja során azért, hogy a kongresszus elutasítsa azt.

MEGHALT RAJK JULIA

Budapestről jelentik, hogy meghalt Rajk Julia, a néhai Rajk László özvegye.

Rajk a magyar kormány belügyminisztere, majd külügyminisztere volt, 1949-ben letartóztatták és hazaárulás, illetve munkásosztály ügyének elárulása címén halálra ítélték. 1956-ban rehabilitálták és a munkásosztály mártírájaként állami pompával eltemették. Felesége szintén börtönben volt, s szabadulása óta a magyarországi rendszer ellenzőinek vezető személyisége volt, fiával, az ifjabb Rajk Lászlóval, aki most aláírta az anyja haláláról szóló közleményt.

Rajk Julia könyvtáros volt, a fővárosi Szabó Ervin könyvtár, később az Országos Levéltár munkatársa. Haláláról a világsajtó is hírt adott.

POKOLGÉP ROBBANT CIDONBAN, A TERRORISTÁK FŐHADISZÁLLÁSÁN

Cidonban, a terroristák helyi főhadiszállása mellett, egy ott parkoló autóban pokolgép robbant tegnap délután és 17 ember meghalt, nyolcvan megsebesült.

A terroristák azt jelentették közvetlenül a merénylet után, hogy az izraeli titkos szolgálat emberei követték el, de a délutáni órákban az egyik kisebb terrorista szervezet szövívője magára vállalta az akciót. Ennek a szervezetnek mélyreható ellentétei vannak a PFSZ-el.

A libanoni rendőrség szakértője szerint szokatlanul nagyerejű volt a robbanás, mintegy 300 kiló robbanóanyag robbant fel.

A robbanás idő előtt történt, ugyanis percekkel a detonáció után négyszáz vezető terrorista ülése kezdődött volna az épületben. Őket akarták megölni az ellen-terrorizmus akciójainak tervezői és végrehajtói.

Lapzártakor jelentik, hogy nem egy, de két pokolgép robbant tegnap Cidonban. Állítólag jóval több a halálos áldozat, mint a hivatalos jelentésben.

BROADWAY 80 EZ MEGFELEL NEKEM...

MINDIG AZT
HITTEM, HOGY
CSAK EGYFAJTA
CIGARETTA
VAN — AMIG
FELFEDEZTEM
A

BROADWAY 80
-AT
Amerikai keverék
80 mm,

ELEG VOLT A «TORKONRAGADÁSBÓL!»

Irta: BARKAY ZEEV

Ha minden „jól megy”, mire e sorok napvilágot látnak, a távközlési minisztérium műszaki alkalmazottai befejezik „szervezett szabadságukat” s folytatják munkájukat. Ha kevésbé megy „jól”, beváltják fenyegetésüket és általános sztrájkba lépnek.

Az utóbbi hónapokban kissé már elszoktunk a szankcióktól és sztrájkoktól. Most jönnek a műszaki alkalmazottak s eszünkbe juttatják, hogy a „torkonragadás” még nem ment ki a divatból: „szakmai erőcsoportok” még mindig képesek saját, szűk érdekeikért „torkon ragadni” az országot s megbénítani létfontosságú szolgáltatásokat, mint telefonoszerelés és javítás, rádió- és televízió közvetítés.

A műszaki alkalmazottak azt hangoztatják, hogy túlteljesítettek a normájukat s ezért fizetésemelés jár nekik. A minisztérium hajlandó bizonyos emelésre, a műszakiak azonban elutasítják ezt, maguk akarják diktálni a követeléseik feltételeit: „szankciókkal” kicérőszakolni, melyek mint ilyen esetekben, mindenkor — nem a szembenálló fél, tehát a távközlési minisztérium, hanem a nagyközönség ellen irányulnak.

A műszaki alkalmazottak nem tartották be a „szakmai küzdelem” szabályait: nem fordultak a Hisztadruthoz — amely nem tá-

mogatja a sztrájkot — hogy foglalkozzon ügyükkel, hanem, mielőtt még kimerítették volna az összes „békés” lehetőségeket, beszüntették a munkát, azaz, az erőfitogtatás eszközeihez folyamodtak: ime ezt tudjuk produkálni! Ha mi akarjuk, nincs se rádió, se televízió! Ha nem teljesítik követeléseinket, bosszankodjon Izrael minden polgára, aki pedig telefonkészülék beszerelésére vagy javítására vár, még külön is megtagadhatja, hogy velünk nem jó kucoricázni!

A Rádió és Televízió Hatóságnak nincs része a műszaki alkalmazottak és a távközlési minisztérium konfliktusában, követelésükkel tehetetlenül kellett szemlélnie a rádió- és televízióközvetítések megszakadását. Ennélfogva most azon fáradozik, hogy a közvetítő állomások kezelését kivége a minisztérium kezéből és saját hatáskörébe helyezze. Ez a megoldás jó volna, mondjuk, a jelen konfliktusra — azonban valójában semmi garancia arra, hogy a műszaki alkalmazottak, vagy más, hasonló erőcsoportok ne támasszanak ugyanolyan jellegű követeléseket s ne alkalmazzanak ugyanolyan eszközöket, egyéb adandó alkalom-

mal, a Rádió és Televízió Hatósággal szemben, mint ahogyan most tették a minisztériummal.

Mert a probléma általános jellegű, s természetesen nem csak a távközlési minisztérium műszaki alkalmazottait öleli fel, hanem valamennyi „szakmai erőcsoportot”. A rádió és televízióadások szüneteltetése bosszantó és felháborító ugyan, — de nem a legsúlyosabb csapás, melyet különböző szankciózó és sztrájkoló „erőcsoportok” ránk mérhetnek, mint ahogyan mértek is a múltban.

Fennáll ugyanis a lehetősége annak, hogy most, amikor viszonylagos „ipari csend” után a műszakiak felújítják a „torkonragadást”, más szakmai erőcsoportok is kedvet kapnak hozzá s újra bekerülünk a különböző rendű és rangú szankciózó és vadsztrájkok élet-bénítő örvényébe.

Pedig ideje volna már véget vetni ennek. Ideje volna megszabadulni a „torkonragadástól”.

Mindenekelőtt: éles különbséget tenni a jogos, törvényes kezelet között folyó bérharc és „szakmai erődemonstráció” kö-

zött, melynek célja követelések teljesítésének kérészokolása, nem egyszer a törvény nyílt megszegése útján, mint például a munkaügyi bíróság döntésének semmibe vétele — aminek a múltban már nem egyszer voltunk tanúi.

Semmi ok arra, hogy az utóbbi esetben az érintett hatóságok ne járjanak el a legkérelmezhetőbb szigorral. Nem tűrnek megilyesmit sehol a világon. A szocialista-totalitárius országokról nincs mit beszélni: azokban egyáltalán nem lehetségesek sztrájkok (hacsak nem olyan formában, mint Lengyelországban, ez azonban egész más kategória). A demokratikus országokban azonban — az izraeli hiper-demokráciát kivéve — megvan a nagyon is élesen megvont határ.

Eklatáns példája ennek az Egyesült Államok. Néhány héttel ezelőtt, mint ismeretes, sztrájkba léptek a légiforgalmi ellenőrök, abban a hitben, hogy sikerül megbénítaniuk a belső, s részben a külső légiforgalmat. A hatóságok bejelentették, hogy aki bizonyos megadott határideig nem veszi

fel a munkát, azt elbocsátják — s úgy is lett. Helyettük katonákat állítottak be.

Amerikában, a demokrácia fellegvárában. Nem egy totalitárius országban.

A nagyvilágban, de főleg itt, Izraelben sokan azt hitték, hogy összeomlik az amerikai légiforgalom, sőt, merő szolidaritásból esetleg a nemzetközi is — és az amerikai hatóságok végül térdensúszva fognak könyörögni az elbocsátott légiforgalmi ellenőröknek, hogy térjenek vissza munkájukhoz; mindent megadnak, amit csak követelnek.

S mi történt a valóságban?

Az első napokban valóban voltak fennakadások, bel- és külföldön egyaránt, volt néhány szolidaritás-megnyilvánulás is — de végülis konszolidálódott a helyzet — s az amerikai légiforgalom nem omlott össze.

Még kevésbé az amerikai demokrácia.

Ezzel szemben győzött a rend és a törvény.

Néhány nappal ezelőtt a Kol Jiszráel rövid kis hírből közölte, hogy hatvan elbocsátott amerikai légiforgalmi ellenőr bejelentette, hogy hajlandó újra felvenni a munkát két régi feltétel mellett. A hatóságok válasza egyértelműen elutasító volt: szó sem lehet róla! Akit elbocsátottak — elbocsátottak!

Igy is lehet kezelni ugyanis munkakonfliktust demokráciában. S nem hiszem, hogy az amerikaiaknak hozzáink kell jönniök demokráciát tanulni.

Mi vagyunk ezzel szemben azok, akik előszeretettel utánozzuk Amerikát az élet legkülönbözőbb megnyilvánulásaiban. Most, hogy stratégiai együttműködésre kerül sor a két ország között, talán megtanulhatnánk annak a stratégiáját is, hogy hogyan lehet megszabadítani az országot a „torkonragadástól” s olyan demokráciát teremteni, amelyben az élet minden síkján — a munkaviszonyok terén is — a rend és a törvény, nem pedig az erőszak és az ökljog uralkodik.

WIZO ★ HAIFA

Szerettel meghívunk mindenkit a szept. 23-án d.u. 5 órakor a Moria 50 sz. alatti kerthelyiségben rendezendő szórakoztató tea-délutánunkra:

„BUGSU A NYÁRTÓL...”

Háziasszonyok: Blumenfeld Rózi, Herskovits Stefi, Kohl Hermina, Léderer Honka, Laguna Lili.
Dr. Scher Mose vezetésével a T'nách és zsidó történelem kurzus november elsejétől a Moria 50 sz. alatt megindul.
Ezúton kíván tagjainak és minden zsidó testvérének SÁNA TOVÁT és kellemes ünnepeket A vezetőség

RACHEL AYALI

FESTŐMŰVESZNŐ

OLAJKÉP-KIALLITASA

AZ „EKED” GALÉRIÁBAN

SZEPTEMBER 20-ÁN NYILIK MEG

T.A., Bár Kochba u. 29. — Nyitva 11—15-ig.

KÓRUS-HANGOK

ÜNNEPI HANGVERSENY AZ 5742-ES KONCERT-SZEZON MEGNYITÁSA ALKALMÁBÓL

VEZÉNYEL:

MENDI RODÁN ★ ÁVNÉR ITAJ

SZOLISTÁK:

FRANCINE LAURENT	— szoprán (Belgium)
BIBIANA GOLDENTHAL	— szoprán
CHÁNÁ CUR	— alt
ALEXANDER PLATTS	— tenor
DAVID PITTMAN-	— basszus (USA)
JENNINGS	

A CAMERAN KAMARAKÓRUS ÉNEKESEIVEL

A MŰSORBAN:

Stravinsky: „Puleinella” — baletzene (Pergolesi témájára) szopránra, tenorra, basszusra és kamara-zenekarra
Haydn: „Dalok” — kórusra és zongorára
Haydn: „Mise háboru idején”, — szolistasokra, kórusra és zenekarra

1. SZÁMÚ KONCERT-BÉLET

BEER-SEVÁ — „Keren”	szept. 21, hétfő ●	
	szept. 27, vasárnap	8.30 órakor
EJN HÁSOFET — „Központi Megido terem”	szept. 22, kedd	9.00 órakor
TEL-AVIV — „Tel-Aviv Múzeum”	szept. 23, szerda	8.00 órakor
KFÁR-SZABÁ — „Héjchál Hátárbut”	szept. 24, csütörtök	8.00 órakor
JERUZSÁLEM — „Jeruzsálem Színház”	szept. 26, szombat este	8.30 órakor

BEER-SEVÁN jegyek a Zenekar irodájában, TEL-AVIV a Múzeum pénztárában kaphatók, KFÁR-SZABÁN a Héjchál Hátárbut pénztárában, JERUZSÁLEMBEN, Káháná, Ben Náimnál és a színházi jegypénztárban.

Halló, Telebank...van valami ujság? Mindig!

AZ ELSŐ UJSÁG:

A TELEBANK működési idejét — kényelmére — kibővítettük reggel 8.00-tól este 10.00 óráig. (Pénteken és ünnepnapok előestéjén reggel 8.00-tól déli 1.00 óráig.)

A MÁSODIK UJSÁG:

Ezentúl telefonon is leadhatja a tőzsdének szóló utasításait déli 12.30 óráig. — Részvényvásárlási vagy el-

adási utasítást, amelyet 12.00 órig ad (a Suk Álefre*) vagy 12.30 óráig (a Suk Bétre*), aznap végrehajtjuk.

* Suk Álef: jelzálogkölesön és ipari bankok, fin anszírozási intézmények, biztosítási, kereskedelmi és szolgáltatási vállalatok, valamint valutában árusított részvények.

* Suk Bét: kereskedelmi bankok, ingatlan- és fejlesztési vállalatok, befektetési, üzemanyag- és petróleum-vállalatok.

TELEBANK — bankszolgálat telefon útján a Discount Bank ügyfeleinek, teljesen ingyen, minden kezelési költség nélkül.

Részletek és feliratkozás a Discount Bank minden fiókjában, és telefonon 03-637300 számon. Kérdezze meg a TELEBANKBAN, hogy miért érdemes most csatlakoznia a „Támár” és a „Gefen” nyugdíjpénztárakhoz.

Eszközölje bankügyeit bárhol telefonon, az Önnek kényelmes időpontban.

ISRAEL DISCOUNT BANK

Legyen a miniszterelnök egészséges

Irta: SÁBTAJ HIMMELFARB

Amióta a Likud kormányra került, vezetői a maguk sajátos módszereivel kormányoznak: nekik mindent szabad, a polgároknak és az ellenzéknek, noha demokratikus államban élünk, tilos mindaz, ami nincs a kormány ügyében.

A jelenlegi és az előző kormány miniszterei nemegyszer jelentették már ki: lehetetlen állapot, hogy valahányszor a miniszterelnök külföldön jár küldetésben, itt Izraelben bárki is bírálja a küldetésben járó kormányfő kijelentéseit, legkevésbé pedig az amerikai vezetőkkel folytatott megbeszélései tárgyát.

Valóságilag hazatérésük után minden demokratikus államban magától értetődő. Kivált az szakkollegistákra, aki most a hadügyminiszteri tárcát tölti be, s aki ezt már azelőtt is megtette, s most, hogy hozatért az Egyesült Államokból, megint folytatja. Amikor meghallotta, hogy Izraelben széles körök nyíltan bírálják azt, amit a kormány az Egyesült Államokkal kötött stratégiai megállapodások tervének nevez, akkor Saron sajtóértekezletet tartott, s ezen úgy nyilatkozott az izraeli-amerikai stratégiai együttműködés bírálóiról, mintha elárulták volna Izrael nemzeti érdekeit.

De miközben a miniszterelnök mindenáron azt próbálja bizonygatni, hogy az ellenzék véleményével ellentétben, ő Amerikában az egyetemes izraeli érdekeket védi — Saron mégis megelégedik arról, hogy támadásait az izraeli személyiségek ellen idegen földön intézi.

Magá Begin sem éri be az Izraelben ellene elhangzott bírálat visszautasításával, hanem még kegyetlen gúnyt is űz olyan izraeli személyiségekből, akik a nemzetbiztonság egy jelentős része szemben vezető egyéniségeknek számítanak.

Miközben a miniszterelnök nemzeti küldetésben jár az Egyesült Államokban, nem mulasztja el ideje egy részét pártügyeknek szentelni: ezúttal a Chéruut new-yorki kongresszusán jelent meg.

Ha az ilyen kongresszust éppen akkor rendezik meg, amikor miniszterelnökünk Amerikában jár, akkor semmi elítélendő abban, hogy a miniszterelnök, aki Izraelben a pártjának vezetője, fellépjen a kongresszus résztvevői előtt, s nemcsak üdvözlje őket, hanem el is mondja nekik annak a pártvezérnek a mondanivalóját, aki ugyanakkor Izrael kormányfője is.

Begin azonban megelégedik ezzel, hogy ő nemcsak pártvezér, hanem miniszterelnök is, s megelégedi magának, hogy izraeli bel politikai és pártkérdésekben is számos megjegyzéseket tegyen, még akkor is, amikor az Egyesült Államok elnökeivel tárgyal, hát még amikor a New-yorki Chéruut-kongresszuson lép fel, mindössze annál az eltéréssel, hogy a Chéruut-kongresszuson hőbeszédűen és emelkedetten beszél az izraeli ellenzék vezetőjének a kontonkénti gúny tárgyává, nevésségéig erre azt, miközben jól tudja, hogy egyetlen színészként áll a színpadon, nincs a dobogón senki, aki kellő replikát adhatna neki.

Ha a miniszterelnök ugyanúgy beszélt volna meg magát az izraeli ellenzékkel illetőleg, ahogyan azt külországi küldetésének ideje alatt ettől az ellenzékkel megkezdte, akkor bizonyára nem engedte volna meg magának az izraeli ellenzék vezető számlájára tett megjegyzéseket azon a new-yorki Chéruut-kongresszuson.

Nem kétséges, hogyha a miniszterelnöknek nem állt volna szándékában megsérteni az izra-

eli ellenzék vezetőjét, akkor a Chéruut-kongresszus nem adta volna le oly torz formában a választási éjszakáról szóló mesét. Hogy mégis lendít, az annak a bizonyítéka, hogy igenis, külföldön is igyekezett aláadni Peresz státuszát, mert hiszen Begin is jól tudja, hogy Peresz időnként szintén jár külföldön hivatalos küldetésben, s ha a miniszterelnök olyanformán mutatja be Peresz, ahogyan bemutatta, akkor nyilvánvalóan a kompromittálás céljával tette ezt.

A demokratikus rendszerek kiemelkedő ismertetőjele az ellenzék létezése és számos szabad államban áll fenn ez a demokratikus rendszer, de az ilyen államok kormányainak és ellenzéki pártjainak a viszonyában még soha a történelem folyamán meg nem esett az, amit most New-Yorkban a mi miniszterelnökünk cselekedett.

Aki utánanéz, megállapíthatja, mily példátlan dolog, hogy kormányfő ilyen megjegyzéseket tegyen az ellenzék vezetőjéről, hogy ilyesmi még sohasem esett meg Britanniában, Hollandiában, Belgiumban, Franciaországban, Nyugat-Németországban, vagy

más demokratikus államban, ahol alapvető felebarátaink becsületének tiszteletbentartása és a személyi támadásoktól való óvakodás, kivált ha a kormányfője idegen földön nyilatkozik.

A mi miniszterelnökünk azonban a new-yorki kongresszuson be sem érte azzal, hogy bántó jelzőkkel illesse az izraeli ellenzék és vezérét, hanem bőven foglalkozott önmagával, elsősorban az egészségi állapotával. A modern orvostudomány számos módszerrel gyógyítja a betegeket. Van akit az orvosa gyógyszerrel kezel, vannak betegek, akiket meg kell műteni, de ezenkívül is számos módja van a szenvedések csökkentésének és lehetőség szerint a betegek teljes kigyógyításának.

Begin miniszterelnökünk azonban az Egyesült Államokban a Chéruut-kongresszus delegátusainak elárulta, hogy van egy új gyógyszer, ami tökéletes gyógyulást biztosít, s a gyógyszer — a választások.

Begin elmesélte a kongresszuson, hogy a választások előtt az

a szóbeszéd járta, hogy ő nem egészséges — amit egyébként annak idején maga Begin sem tagadott —, és ezután a választási hadjárat idezte elő tökéletes gyógyulását. Bizonyítéka ennek, úgy mond, hogy ime megjelenik a kongresszuson és a többi, Amerikában lezajlott találkozón, mégpedig egészségesen, frissen, testi és lelki ereje teljes birtokában. Begin szerint tehát ahhoz, hogy ő egészséges maradjon, évenként új választásokot kell tartani.

Miniszterelnökünk persze nem beszélt a választások megtartásáról, hogy azt a ténnyt is megemlítsé, miszerint kormánya igen rozoga, mert hiszen a Kneszetben csak minimális többségre támaszkodhat, de azt sem, hogy a kormány gazdasági politikája kudarcot kudarca halmoz, s ez a kormány még a kádencia lejártá előtt megbuktatja; nem, Begin az új választások évenkénti megtartásáról csak azért tréfkázott, hogy elmondhassa, ez az ő betegségének a patikája.

Meggyőződésünk, hogy Izrael egész népe egészséges miniszter-

elnököt óhajt. Semmi akadályta tehát, hogy a miniszterelnök meg is valósítsa, amit a new-yorki Chéruut-kongresszuson bejelentett, és pártjának a Kneszet-frakciója útján törvényjavaslatot nyújtasson be, mely szerint a választások nem négyévenként tartandók meg, ahogyan a mai törvény előírja, hanem évenként egyszer. Mivel pedig nyilvánvaló, hogy a Kneszet egy-két szavazattöbbséggel ezt a törvényt is szentesíti majd, a miniszterelnök jó egészsége biztosítva lesz.

Következésképpen Begin minden évben ismét egészségesen veheti majd kézbe a kormánykerék, a polgárok érdekeinek és jogainak árúbabocsátása árán minden egyes választás után ismét kormányt alakíthat — aztán kezdődhet minden előről.

Ha ezt a miniszterelnök megteszi, akkor mindössze egy embernek okoz súlyos gondokat, a pénzügyminiszternek, jóbarátjának és hűséges hívének, aki minden újabb választás előtt készséggel fogja vállalni a főnöke által rá rótt feladatot, hiszen ő is azt óhajtja, hogy a miniszterelnök egészséges maradjon, márpedig ha ennek az új választási, pontosabban ennek sikere az előfeltétele, akkor a siker árát is meg kell fizetni, tehát ennek kell alá-

rendelni az állam gazdaságpolitikáját is, másképp bajok lennének a kormányfő egészsége körül.

A pénzügyminiszter pedig minden alkalommal nagy dilemmába kerül majd, de mint mondtuk, nem tiltakoznak az évenkénti választások megtartása ellen, hanem ennek megfelelőleg alakítaná ki a gazdasági politikáját, vagyis egy fél évvel minden választás után áremelkedésekkel foglalkoznak, az év második, a választásokat megelőző felében pedig szilárd maradna, mert hiszen ha az árakat egyszer felviszik, másszor meg leviszik, akkor tulajdonképpen minden a helyén marad.

Ne gondolja a tisztelt olvasó, hogy csak gúnyolódunk, mert egyáltalán nincs tréfás kedvünk, nevetés helyett inkább sirni szeretnénk, és ha valaki gúnyt űz belőlünk, akkor nem mi vagyunk azok, hanem a miniszterelnök, amikor jó egészségével kapcsolatban beszél a választásokról. Mi a Begin kijelentései hallatán csak azt a kérdést tettük fel magunknak, vajon ki a naiv: aki mindazt elmondta, vagy aki meghallgatta E kérdés eldöntését rábizuk az olvasóra.

CSAK KÉT SZÓ...
elite KÁVÉ

Wimmer Jacobsch Tamir

«ASTORIA» SZÁLLODA, TIBÉRIÁS

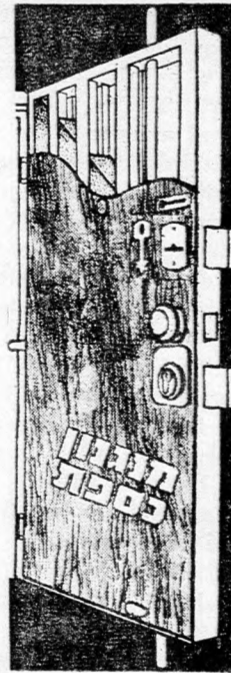
Telefon: 067-22351/2. P.O.B. 501 Tveria
Boldog újév kívánságával üdvözli kedves vendégeit és közli, hogy ROS-HASÁNARA és SZUKOTRA korlátolt számban még kaphatók szobák.

AZ ÁRAK:
350 SEKEL + é.t.a., teljes panzió személyenként,
300 SEKEL + é.t.a., fél-panzió személyenként.

TAMNUN

BIZTONSÁGI BERENDEZÉS

- * CSAK 2100 sekel — dekoratív acélbevonat és acél-ajtófélfa a meglévő ajtóhoz
- * BIZTONSÁGI ZARAK, 4 és 6 irányban
- * UJ ACÉLAJTÓK, 61 kg súlyban, kettős páncélszekrényzárral „TAMNUN”, CHOLON, SZOKOLOV 17, TELEFON: 882740 • 858296

ANGI VERA

Pál Gábor filmje

15 hetes nagy siker után premier a Jeruzsálemi

SZEMÁDÁR MOZIBAN

ANGI VERA — magyar film — magyarul beszél

LIKINI

A BÉT-HÁTFUCOT-AKCIÓ

A MEGVALÓSULÁS KÜSZÖBÉN

A magyar zsidók szellemi hagyatékának megőrzésére alakult Közéleti Bizottság plenáris ülést tartott, amelyen átfogóan és mélyrehatóan elemezték azt a munkát, amelyet eddig mind Izraelben, mind pedig külföldön végeztek a Bét Hátfucotban rendezendő magyar zsidó történelmi kiállítás érdekében. Jakovovits Béla, a pénzügyi bizottság elnöke és dr. Erdős Gábor titkár, beszámoltak a pénzügyi bizottság sikeres lefolyásáról és hangsúlyozták, hogy a portálköltségeken kívül semmilyen néven nevezendő más kiadást nem eszközöltek az alap pénzéből; a munkát mindenki az önkéntesség szellemében végezte. Dr. Jesurun Eljáhu és dr. Benedek Pál beszámoltak a bécsi est sikeréről és arról a lelkes, odaadó munkáról, amelyet a megalakult közéleti bizottság vezetői végeztek.

A vitában, amelynek közép-pontjában a megőrzési akció további tervei állottak, felszólaltak: Dávid Giládi író, Rössel Mordecháj újságíró, Nir Ecion mosávtárgya, Grünwald Dávid, a Bné Brit elnöke, dr. Herskovits Fábán, a M.Z.S.V.Sz. elnöke, Braun Kató, Schön Mose, Barabás N., Katz Honka. A vitát Rappaport Ottó foglalta össze aki többek között kifejtette, hogy a Bét Hátfucot akció széleskörű visszhangot keltett az egész magyar íjsuvban és eddig nem tapasztalt módon mozdította a magyar zsidó tömegeket, világosan bizonyítva, hogy hatalmas fel nem használt potenciált képviselnek, amely ha világos és komoly feladatok állnak elétte, rendkívüli teljesítményekre képes. Hasonló szellemben reagálnak az európai magyar-zsidó közösségek is a bizottság felhívására és erre a legmeggyőzőbb példa a bécsiek általános munkája, amellyel eddig tízezer dollárt utaltak át az alapra, vállalva az 1981. november 20. 21. és 22-én tartandó európai magyar-zsidó találkozó előkészítését, megszervezését is. A találkozó keretében a bécsi Főtemplomban ázkárát tartanak a 600 ezer magyar-zsidó mártír emlékére további irodalmi és művészeti az Uj Kelet jubileuma alkalmából, amelyen fellépnek Efrájim Kishon izraeli író kívül a lap európai munkatársai, valamint bécsi és budapesti írók és művészek. A jelek arra mutatnak, hogy a találkozó, amelyen az amerikai és izraeli Magyar Zsidó Világszövetség vezetői is résztvesznek, kiemelkedő eseménye lesz az európai zsidó közéletnek.

A Közéleti Bizottság elhatározta, hogy az akciót tovább folytatja, úgy Izraelben, mint külföldön, annál is inkább, mert a Bét Hátfucot igazgatójának budapesti látogatása után a magyarországi zsidó közösség részvétele a kiállítás előkészítésében is biztosítottak látszik, így az akció a megvalósulás szakaszába lépett.

UJ FELADATOK

A Magyar Zsidó Világszövetség elnöksége rendkívüli ülést tartott és behatóan foglalkozott azokkal a feladatokkal, amelyek az elkövetkező időszakban a Világszervezet előtt állnak. A különböző akciókról szóló beszámolók és az azokat követő vita után az elnökség egyhanguan a következő határozatokat hozta:

1. Az elnökség tagjainak közvetlen és személyes részvételével akciót indít, az izraeli helyi csoportok gyökeres újjászervezése érdekében, új és fiatal erők bevonásával. Így a közeljövőben magyar-zsidó nagygyűléseket szerveznek a következő városokban: Beér-Séva, Rechovot, Herzlia, Naharia, Natanja, Cfat, Karmiel, Nazaret, Petach Tikva, Tel-Aviv, stb.
2. Felveszi a kapcsolatot a különböző európai városokban működő magyar-zsidó közösségekkel

és személyiségekkel, hogy ezekben a városokban is nagygyűléseket szervezzenek és bekapcsolják a magyar nyelvterületről származó zsidókat a Világszervezet célkitűzéseinek megvalósításába.

3. 1981 november hó elején rendkívüli közgyűlést tart Tel-Avivban, illetve Jeruzsálemben, amelyen résztvesz az amerikai dr. Rosenfeld Andrew, a Magyar Zsidó Világszövetség elnöke, aki vel kidolgozzák és megvitájkák a Világszervezet munkaprogramtervezetét és a Világkongresszus előkészítésével kapcsolatos teendőket. A jeruzsálemi közgyűlésen bemutatják, illetve beiktatják dr. Rosenfeld Andrewt elnöki tisztségébe.

4. Javaslatot tesz megfelelő tényezőknél egy amerikai körzeti magyar-zsidó találkozó össze hívására, megszervezésére. A ta-

lálkozóra 1982. tavaszán kerülne sor és azon résztvennének a kanadai, ausztráliai, braziliai, uruguayi, valamint az amerikai magyar-zsidó szervezetek, valamint kiemelkedő magyar-zsidó személyiségek. A konferencia megszervezésére, vendégül látására felkéri a new yorki Bné Cion és a Magyar Zsidó Világszövetség amerikai tagozatának vezetőjét.

5. Felhívással fordul a világon élő magyar zsidókhoz, hogy minden erejükkel vegyenek részt abban a megvalósuláshoz közeledő akcióban, amelynek célja megörökíteni a Bét Hátfucotban a magyar zsidóság szellemi hagyatékát, a szükséges anyagi alap megteremtése által, annál is inkább, mivel rövidesen megkezdődnek a magyar zsidó kiállításai kapcsolatos gyakorlati munkálatok.

FELAVATTÁK A BNE CION AUDITÓRIUMOT

Rendkívül bensőséges, emelkedett hangulatban zajlott le a tel-avivi egyetem kampuszában levő Bét Hátfucot fogadótermében a „Bné Cion Auditórium” avatási ünnepsége. A legkorszerűbb elektronikai berendezéssel felsze-

relt impozáns auditórium a nagy-amerikai zsidó fraterális tömegszervezet, a Bné Cion egy millió dolláros alapítványából épült és azt, a szervezet hosszú éveken át volt elnökéről Paul Safrórol az ismert amerikai zsidó közéleti emberről nevezték el.

Az ünnepséget Jicchák Árci, Tel-Aviv város helyettes polgármestere nyitotta meg, majd Sydney Wiener, a Bné Cion elnöke, Herman Quittman ügyvezető elnök, Paul Safró, Sájke Weinberg, a Bét Hátfucot igazgatója méltatták a Diaszporák Házának jelentőségét, azt a nagyarányú visszhangot, amelyet belföldön és külföldön egyaránt keltenek kiállításai; azt a fontos szerepet, melyet a zsidó nép történelmének ismertetésében, a zsidóság tudat kialakításában betölt. Ezután sok került az auditórium bejáratánál elhelyezett em-

léktáblák leleplezése. A táblákon fel vannak sorolva azok a chapterek, amelyek résztvettek az alap megteremtésében, ezek javarésze magyar nyelvterületről származó zsidók, mint ahogy a Bné Cion vezetőségében is nagy számban foglalnak helyet magyar zsidók. A táblákon ott találjuk a Budapest, Nagyvárad, Nyiregyháza, Máramarosziget és a Transzilvánia páholyokat is.

A Bné Cion vezetősége és páholyai egyébként hathatósan részt vesznek annak a pénzügyi alapnak a megteremtésében is, amelynek célja a magyar nyelvterületről származó zsidók szellemi hagyatékainak megőrzése a Bét Hátfucotban.

A Magyar Zsidó Világszövetség szombat este a tel-avivi Szináj szálló különtermében baráti vacsorán látta vendégül a Bné Cion elnökségének tagjait, akik résztvettek a Szochnut és a Cionista Világszervezet Actions Comite-jének jeruzsálemi ülés szakain, valamint a „Bné Cion Auditórium” felavatásán. A vacsorán jelen voltak Sydney Wiener, a Bné Cion amerikai elnöke, Herman Quittman ügyvezető elnök, Mel Parnes főtitkár, Zelig Ernő főkincstárnok, valamint a Magyar Zsidó Világszövetség elnökségének tagjai: Dr. Herskovits Fábán volt budapesti főtitkár, elnök, dr. Herman Dezsó, Mose Zánbár, a Nemzeti Bank volt kormányzója, dr. Neeman Emil bankigazgató, Kertész Pál és Rappaport Ottó., az Uj Kelet szerkesztője. A vendégeket dr. Herman Dezsó üdvözölte, majd érdekes vita, mini-szimpozium alakult ki Izrael külpolitikai helyzetéről.

ÉSZAKERDÉLYI ÁZKÁRÁK

A deportálás 37. évfordulója alkalmából ázkárát tartottak az északerdélyi hitközségek, dr. Jólesz Károly északerdélyi főrabbi részvételével. Váradon a hívek megtöltötték a templomot és dr. Fried Ernő hitközségi elnök megható beszéde után, dr. Jólesz Károly mondott emlékbeszédet. Szabolcán közel 100 személy vett részt a temetőben tartott ázkárán, akik közül csak 12 volt zsidó. (Ennyi tagja van a szabolcasi hitközségnek) A többiek a más-vallásuk egykori szomszédaikra emlékeztek.

A következő napon Szatmáron, majd Nagybányán tartott ázkárát dr. Jólesz Károly főrabbi. Beszédeiben felszólította a híveket, hogy ápolják a zsidó hagyományokat, őrizzék a hitközségek egységét. Megható ázkárakra került sor Kolozsváron, Dézsen és végül Máramaroszigeten, ahol Klein Oszkár elnök céltudatos munkájának köszönhetően Talmud Tóra és 15 tagu gyermek-kórus is működik.

WIZONATANIA

Rh. MacDonald 13
Szeptember 21-én hétfőn
ÜNNEP ELŐTTI
NAGYVÁSÁR.
Jó ruhák az egész családnak, olcsó áron.
Nyitva 9-től 12-ig, d.u. 4-6-ig

RAPPAPORT OTTÓ EURÓPAI UTJA

Rappaport Ottó, az Uj Kelet szerkesztője egy izraeli újságíró-csoporttal Svédországba utazott, nemzetközi újságíró kongresszusra, amely szeptember 19. és 26. között Göteborgban, illetve Stockholmban tartja ülészeit a turizmus kérdéséről. Egyben felhasználja az alkalmat arra, hogy a belgiumi, németországi és bécsi magyarjku zsidó közösséget tájékoztassa az M.Z.S.V.Sz. újjászervezésére irányuló erőfeszítésekről, a magyar nyelvterületről származó zsidók előtt álló feladatokról.

AZ ANGLIAI MAGYAR ZSIDÓK EGYESÜLETÉNEK TISZTJÚTÓ KÖZGYŰLÉSE

Az angliai magyar zsidók egyesülete tisztújító közgyűlést tartott Londonban. A résztvevők egyhangulag megválasztották a vezetőséget és a választmányt.

Donáth László az elnök, Winter György az alelnök, Kay Vally és Adler Rózi irányításával már megkezdődtek az előkészületek. Az egyesület értesítője, a Híradó az őszi ünnepekre hat oldalon jelenik meg — Erdőházy Hugó szerkesztésében.

A közgyűlésen Erdőházy Hugó, Izrael és az egyetemes zsidóság problémáival, továbbá kulturális kérdésekkel foglalkozott, majd az egyesület jövő évi programját ismertette. Számos kulturális előadást terveznek izraeli

diplomata és az angol zsidó közélet képviselőinek közreműködésével. Bejelentették továbbá, hogy az ideai chanukai bazárt november 26-án tartják meg a Porchester Hall báltermében. Kay Vally és Adler Rózi irányításával már megkezdődtek az előkészületek. Az egyesület értesítője, a Híradó az őszi ünnepekre hat oldalon jelenik meg — Erdőházy Hugó szerkesztésében.

A közgyűlés résztvevői kegyelettel emlékeztek meg Barzilay István íróról, az Uj Kelet néhai belső munkatársáról, valamint Szenes Erzsi, ismert magyar-zsidó költőnőről.

• a Magyar Zsidók Világszövetsége 1983 márciusában megrendezi Jeruzsálemben a magyar nyelvterületről származó zsidók Világkongresszusát. A kongresszus keretében alkalom és lehetőség nyílik szűkebb körű baráti találkozókra, lakóhelyek, iskolák, munkaszolgálatos századok vagy cionista mozgalmak szervezésére.

Kérjük az érdekelteket, hogy közöljék izraeli és külföldi rokonaik és barátai címét, valamint a találkozók szervezésére vonatkozó óhajait és az ezzel kapcsolatos részleteket. (Cím: 91042 Jeruzsálem, POB. 4310.)

A ROMÁNIAI ZSIDÓ HITKÖZSÉGEK LAPJÁNAK JUBILEUMA

Bukarestben nagyszabású ünnepségek keretében ülték meg a Zsidó Hitközségek Szövetsége által kiadott Cultul Mozaic című folyóirat megjelenésének 25. jubileumát. A negyedévszázados multira visszatekintő folyóirat négy nyelven jelenik meg (románul, jiddisül, héberül és angolul) és következetes terjesztője a judaizmus tanításainak, a hitű zsidó hitközségek gyakorlati tapasztalatainak, a világon működő zsidó szervezetek eredményeinek, célkitűzéseinek.

A kéthetenként megjelenő folyóirat minden számában támogatást, vallási és történelmi tanulmányokra vonatkozó beszámolókat, a zsidóságot érdeklő nemzetközi események híreit, irodalmat, utleírásokat és kritikát talál az olvasó. Soknyelvűsége lehetővé teszi a zsidóság jelenkori problémái iránt érdeklődő más országokbeli olvasóinak is, hogy előfizessenek a bukaresti folyóiratra. Így a Cultul Mozaic-nak számos olvasója van a Szovjetunióban és más szocialista országokban is, ahol nehezebben juthatnak hozzá a zsidó vallásra és hagyományokra vonatkozó olvasmányhoz, Hiranyagának köszönhetően a lap hozzájárul a Keleten és a Nyugaton élő zsidóság életének problémáinak jobb megismeréséhez s ezzel fontos hivatást tölt be a zsidóság egységének a megőrzésében. A Cultul Mozaic gyakran közöl híreket, könyvismertetőket és más jellegű tudósításokat Izraelről.

Az Uj Kelet örömmel csatlakozik az ünneplőkhöz, melegen üdvözlöi a lap szerkesztőségét, jókívánságait küldi és további sikereket kíván mindazoknak, akiknek részük volt és van a színvonalas, igényes, a zsidóság értékeihez hű folyóirat fenntartásában és terjesztésében.

A GORDON TOURS MINDENKI ÁLTAL ELÉRHETŐ VAKÁCIÓT AJÁNL! Magyarország: 8 hetes kirándulás szállodában és a rokonoknál 550 dollártól plusz 477 dollár repülőjegy. — Románia leszállított áron. Autóbérlés egy hétre, elsőosztályú szálloda félpanzióval, személyenként 189 dollártól. — Orvosi kezelés: 18 nap teljes panzió Félix-fürdő 391 dollár; Herkules-fürdő 361 dollár; Tusnád 313 dollár; Calimanesti 301 dollár.
Vakáció a hegyekben: 7 nap teljes panzióval 136 dollártól. — Geriátriai kezelés 891 dollár. — Az új kezelés „Vici”-lal (migrén, spondilozis és reumatizmus ellen) 450 dollártól. — Az árakban nem foglaltatik benn a repülőjegy. — Izrael: üdülési akció szeptemberben és az ünnepeken Ejláthban s az ország más részeiben.
Részletek és feliratkozás: GORDON TOURS Tel Aviv, Rechov Ben Jehuda 184. Tel: 247092, 243571, 248293.

Köszöntő

Schön Dezső 14 éves korában ünnepelte újságírói premierjét, amikor csomagoló papírra írta egy vasuti szerencsétlenséggel kapcsolatos riportját. A budapesti lap feltűnő helyen közölte az írást, anélkül, hogy sejtette volna szerzője korát. A huszas években a Hárec és a Háolám közli írásait, beszámolóit a romániai zsidó verésekről, mini-pogromokról. Az ő révén szerez tudomást az errec-jiszráeli közelemből a kolozsvári és nagyváradi Tóra-égetésekről, a borsai gyújtogatásról, hosszú évekkel Hitler uralomrajutása előtt.

Műveltségét jesivákban szerezte, e jesiva-esztendőik rányomták bélyegüket egész életére, egész újságírói munkásságára. Akkor is jesiva böcher maradt, amikor már meglehetősen eltávolodott a bethámirástól, amikor már jócskán belekóstolt a világi műveltség telt, de édes és vonzó gyümölcsébe. Nem véletlen, hogy amikor a harmincas években tagja lett az Új Kelet szerkesztőségének, olyan helyekre küldte őt a lap, ahol a legintenzívebb zsidó élet folyt; Nagyvárad, Sziget, Sib. A lap gárdájából senkit sem foglalkoztatott annyira a Kárpátok alatt istenkereső zsidók élete, mint őt, akinek tudósításából ismerkedett meg az erdélyi zsidóság a chászidizmus világával, alapfogalmával, ő tette szalonképessé a kaffános, strájmilis embert azok előtt is, akik minden chászidban „galicánt” láttak.

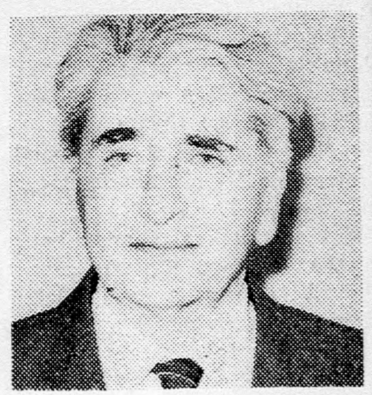
A vészkorszak véget vetett Schön Dezső „erdélyi korszakának”. Családját elpusztult Auszsvitzban és ő csodával határos módon menekült meg, akkor tizenöt évesen. Az első adókkal alijázott, vizsgálta se tekintve egykori otthonára, Hidalmásra, Kolozsvárra, Szegetre. Azokkal a tájakkal, ahol megtörténtek mindaz, ami megtörtént, — megtagad minden közönséget.

Dr. Marton Ernővel együtt új életre hívta Tel Avivban az Új Keletet. Elhelyezkedhetett volna, mint héber újságíró, de Schön Dezső úgy érezte, kötelessége a magyarul beszélő és olvasó magyar zsidósággal szemben, amely tömegesen érkezett az új zsidó államba. Nemcsak felelős szerkesztője az új életre kelt lapnak, hanem mindenesé: ír, szerkeszt, munkatársakat verbuvál, seprti a szerkesztőség szobáit. Nincs olyan munka, amelyetől visszolyogna. A „Hetzi Szidra” rovatát, amelyet több mint husz esztendőn keresztül írt, egyedülálló módon teremté szintézist a régi és új között; a Tóra végtelen életforrásából merítve találja meg a kapcsolatot a Tegnappal és a Ma között, aktualizálja az évezredek igazságait.

A napi témák tárgyalása mellett jelentős irodalmi munkásságot is fejtett ki. Újra megjelent az „Istenkeresők a Kárpátok alatt” című könyvét, majd kiadta „Az örökség” címen novella gyűjteményét. Az Eichmann-per idején Schön Dezső, a tetovált számot viselő egykori heftling végigjárta a per többszáz tárgyalását. A halottakról nem jegyzőkönyvszerű tudósításokat ír, hanem mint a nagy tragédia személynézője, a saját érzéseit, megfigyeléseit, benyomásait is közli. A nagy per végén megjelenik „A jeruzsálemi per” című könyve, amely egyedülálló dokumentuma ennek a témának és nélkülözhetetlen kézikönyve a vészkorszak magyar vonatkozásai tanulmányozójának. Cikkek és cikksorozatok százait, talán ezreit írta pályája során. Nem egyszer áll viharos sajtópolémia központjában,

belső meggyőződéssel harcolt igazságáért, vagy vélt igazságáért.

Schön Dezső legszembevetőbb jellemző vonása: a zsidósághoz való feltétel nélküli, pozitív viszonyulása. Metaforáit, képzeteit és példázatait a zsidó hagyományból meríti. Egyik elbeszéléseben (Mendi megalianszt köv) — például, amelyben a vörös zászlóról ír, ilyen képpel találkozunk.

... A zászló egy háromnégy méter hosszú, vörös színű vászon darab volt. Sarló-kalapát csot hímestek ki rajta selyem fonallal és jiddis meg román nyelven a következő szöveget: „Éljen a proletár forradalom”. A zászlóból csak egy csíkot láttam, azt a részt, amelyen az volt, hogy „revolucije”. Gondos munka volt, szép fehér betűk. Abrándos menyasszonyok végtelen türelemmel és szeretettel hímestek ki ilyen betűkkel völégényük nevét az új tált-zsákon, amelyet esküvő napján Drosegesenk-formájában nyújtottak át az új férjnek.”

A hetvenöt éves Schön Dezső, teli van lendülettel, munkakedvvel. Az utóbbi hetekben jelent meg a váradiai monumentális Emlékkönyve, amelynek 150 oldalát ő írta. És a megvalósításra váró terveknek se szeri, se száma. Szívvel kívánjuk, hogy még sokáig folytassa jó erőben értekes szellemi tevékenységét.

Ko lechaj.
RÖSSEL MORDECHAJ

A hazaárulással és kémkedéssel vádolt rabbi

INKOGNITÓBAN LÁTOGATJA MEG

A BÖRTÖNBEN A CÁR

A chászid legenda arról szól, hogy a cár, aki nagyon érzékeny volt minden zendülési hirre, meg akarta ismerni „a zsidó felforgatót”, kivált miután a vizsgálóbíró azt jelentette, hogy rendkívül egyéniségről van szó. Olyan gondolkodó szent ember, akiről fel sem tételezhető, hogy az uralkodó ellen összeesküdjék. A cár elhatározta, áruházban meglátogatja őt a börtöncellában.

Vizsgálóbírói egyruhában lépett be a cár Snéur Zálmán zárkájába. De a rabbi tüstént felpatant a helyéről, hogy úgy fogadja, mint fejedelmet illik; eldobta az uralkodónak kijáró aldat. Amikor megkérdezték, miért teszi ezt, azt felelte, hogy amikor a cár belépett, ő rögtön tudta, ki áll előtte, mert „a földi királyság olyan, mint a mennyi királyság”. A vendég beléptekor megérezte, hogy nem vizsgálóbíró, hanem öfelsége a cár ke-reste fel.

A legenda arról is szól, hogy a sikerült Snéur Zálmán tartózkodási helyéről értesítette a chászidokat. Letartóztatása elején ugyanis senki sem tudta, hová vitték, életben van-e egyáltalán.

A beható vizsgálat első napjai során a vizsgálóbíró összebarátkozott Snéur Zálmánnal, s egyszer azt mondotta neki, ha megkéri, hajlandó valamelyik kívánságát teljesíteni. A rabbi arra kérte, értesítsék családját és híveit, hogy Istennek hála él, s reméli hogy mielőbb fény derül ártatlanságára. A vizsgálóbíró azt kérdezte, ki utján küldje az értesítést, hiszen maguk a zsidók jelentették föl, tehát ő sem tudhatja, hogy az üzenetvivő zsidó a

XI.

chászidjaihoz, avagy az ellenségeihez tartozik. A rabbi azt felelte, hogy ha egy olyan zsidóval találkozok, aki itt, Péterváradon is, a vidéki zsidók különös öltözékében jár, akkor az az ő sógora, Jiszráel Kozik lesz, mert amikor rabbit letartóztatták, Kozikot a hívek azonnal Pétervárra küldték, bizonyára ruhát sem váltott.

A vizsgálóbíró megígérte, hogy ennek utánajár, s másnap az utcán már meg is pillantott egy ilyen szokatlan ruházatu zsidó embert. Megállította, megkérdezte a nevét. Amde Koziknál, mielőtt utrakélt volna, nem volt nála a személyi irata, s nem akart érte messi falujába utazni, hanem egy barátja iratait vette kölcsön, a most valódi neve helyett ennek a nevét kellett bemondania.

A vizsgálóbíró fűrkészőn nézte végig, csak annyit mondott, hogy „Az hiszem hazudsz”. majd otthagya. R. Jiszráel a pétervári chászidokhoz sietett, elmondta az esetet, s ők tüstént felfogták, hogy ez nem volt véletlen, hanem bizonyára rabbiuk próbál életelt adni. Megállapodtak, hogy reb Jiszráel másnap is arrafelé csatangol, s ha az ismeretlen főtisztviselő megállítja, megmondja valódi nevét.

„SÓMÁ JISZRÁEL” A GÖRÖGDINNYÉBEN

A jóakaratu vizsgálóbíró elmondotta a rabbinak, hogy látott egy zsidót, akire ráillik a leírás, de az ismeretlen nevet mondott. A rabbi rögtön megértette, hogy valami nincs rendben Kozik papírjai körül, s arra kérte a vizsgálóbírót, szólítsa meg újra. Ezután reb Jiszráel bement a valódi nevét, de a vizsgálóbíró több szót nem mondott, csak elindult lassan, reb Jiszráel pedig a nyomában. A vizsgálóbíró bement a lakására, reb Jiszráel kint várakozott. Egyszerre csak egy földszinti ablakból leeresztettek valamit a járdára, reb Kozik felemelte a csomagot, kibontotta s egy görögdinnyét talált benne. Barátai házában felválták, s egy cédulát leltek benne a rabbi kezírásával: „Sómá Jiszráel, az Örökkévaló a mi Istenünk, az Isten egy”. Ebből tudták a chászidok, hogy a rabbi életben van és lehet reménykedni. Csak azt nem tudták még, hol tartják fogva. Hamar az is kiderült.

A chászid hagyomány meséli, hogy Snéur Zálmán — természetesen kóserági okokból — vonakodott megenni a börtön-koszort, a börtönigazgatóság viszont azt hitte, hogy az előtte álló tárgyalás kimenetelétől fél és el akarja önmagát veszejteni. Hiába való rábeszélések után erőszakal akarták megetetni, de ő ellenállt, amiből hangos dulakodás keletkezett. Épp akkor ment arra a barátságos vizsgálóbíró, aki azt mondta a foglároknak, hagyják Snéur Zálmánt békén, majd ő rábeszéli az evésre.

Snéur Zálmán elmondotta neki, hogy egyelőre nem hiányzik neki az étel, mert tönkrement a gyomra, de ha kóser házban készült kompótot kaphatna, azt megenné. A vizsgálóbíró megkérdezte, elhiszi-e majd, hogy a főtisztviselő házból származik, s a rabbi azt felelte neki: ha ő maga hozza el a zsidóktól és más hozzá nem nyul, akkor elhiszi.

dechájhoz, a rabbi egyik jeles pétervári chászidjához fordult, ez gazdag zsidó volt és becsben állott a mimiszterek és cári főtisztviselők előtt, azt kérte fel a kompót elkészítésére egy zsidó számára, akit azonban nem nevezett meg. Reb Mordechájnak azt sugarta a szíve, hogy az ételt Snéur Zálmánnak kéri, máséért miért éppen kóser zsidó házból főtt főtisztviselő akarna a vizsgálóbíró. Amelől meg akart bizonyosodni...

CÉDULA A KOMPÓTOS TÁL ALATT

Mit tett reb Mordecháj? Megfőzette a kompótot s a tál aljába cédulát tett, amire ráírta, szeretné tudni, ki ette meg ezt a kompót, hogy hívják és merre van. Nevét is aláírta, a vizsgálóbíró pedig maga vitte be a tálat Snéur Zálmán cellájába.

Mihelyt Snéur Zálmán kanalizni kezdte a főtiszt, tüstént észrevette a cédulát. Hagyott hát valamennyit a tál alján, és egy másik cédulát rakott a maradék alá: „En ettem meg, itt és itt vagyok. Küldjétek valakit tüstént Vilnába”. Megkérte a vizsgálóbírót, hozzon neki még egy adagot, a visszavitt tál alján pedig reb Mordecháj meglelte a cédulát, s rögtön fellélegzettek a chászidok az egész orosz birodalomban. Tüstént kiküldtek egy chászidot Vilnába, aki nem tudta ugyan mi tulajdonképpen a teendője, de bizott Snéur Zálmán érdemeiben és abban, hogy Isten segítségével, kiületése sikerrel jár. Így is történt.

A SZABADUJÁS

A Snéur Zálmán letartóztatását követő éjszakán, miközben őt vitték Pétervár felé, összeült Lioznában pártucatnyi hűséges chászid és a jesiva kiválóbb növendékei, megtanácskozni, mi a teendő a rabbi kiszabadítása érdekében.

Elhatározták, hogy az aktivisták minden közösségi és magánügyet félretelve, kizárólag csak a rabbi kiszabadításának és a pusztulással fenyegetett chászid mozgalom megmentésének szentelik idejüket és energiájukat. Hétfői és csütörtöki napokon minden felnőtt chászid börtön fog, a többi napon kenyéren és vizen élnek, szombatban csak egy fogást esznek. Nem tartanak sem eljegyzést, sem esküvőt. Azt ami már ki van tűzve, mindössze tizez ember jelenlétében, zene nélkül és hustalan lakodalommal tartják meg, mekkora veszedelem fenyegeti az egész nemzedéket, mert lelkiismeretlen emberek hamis vádakot emeltek a kor cádikja ellen. Minden chászid kötelező körében is elmondani a történeteket, vázolni a fogoly rabbi szenvedéseit, az árulkodók rettenetes bünetét és azok érdemét, akik a kor bünei miatt gyötört cádik szenvedéseiben részt vesznek. Minden zsidó köteles tovább is adakozni Snéur Zálmán különböző pénzalapjaira, beleértve az Erec Jiszráel-i segélyt is. Mi több, minden chászid köteles listát készíteni.

A leghatározottabb magatartás a családban az őz reben, Rivka, Snéur Zálmán édesanyja volt, aki töretlen hittel, bizottsággal állította, hogy fia igazsága kiderüljön, hamarosan szabadlábra kerül. Ez így is történt.

„MAGDA”
fogászati laboratórium
Protézisok sürgős javítása
fél óra alatt — Nyugdíjasoknak 25% engedmény
TEL-AVIV, BALFOUR 27

tára venni a birtokában levő ezüst- és aranytárgyakat, hátha szükség lesz rájuk és minden chászid közösségben megfelelő férfiakat kell választani, akik a fentiek végrehajtását ellenőrzik.

TITKOS AKCIÓK VILNABAN

A fenti határozatokon kívül három munkacsoportot is választottak, amelyekre a következő feladatok hárultak:

- A) Az egyik csoport közvetlenül foglalkozik a rabbi megmentésével, kiszabadításával.
- B) A másik csoport pénzt gyűjt a kiszabadításra, a rabbi házának fenntartására és az Erec Jiszráelba küldendő segélyre.
- C) A harmadik csoport a chászidizmus védelmét intézi az ellenséges támadásokkal szemben és az üldözött chászidok erkölcsi megerősítését.

Az aktivisták éjszakai gyűlése megválasztotta mindhárom munkacsoport tagjait és kiosztotta feladataikat.

A rabbi letartóztatásának és a háttérnek (annak, hogy a feljelentés ezuttal zsidóktól jött) híre minden chászid központba eljutott és mérhetetlen megrázkódtatást okozott. Az éjszakai ülés határozatait minden pontban végrehajtották és tizezernyi chászid állott készen arra, hogy testét-lelkét, minden birtokát Snéur Zálmán megmentésére áldozza. Manapság már nehéz vázolni, de még felfogni is, mekkora odaadással állították össze a chászidok értéktárgyaik leltárát, beleértve a fiatal férfiak nemrég kapott hozományát is, amihez meghatalmazást csatoltak, hogy az akcióbizottságok akkor vegyék mindezt igénybe, amikor csak szükségesnek látják.

A lioznai rabbi-házra is rátelepedett a gond, hiszen nem tudták, mit hoz a hotnap, mi lesz a családfő sorsa. Felesége, fia és leányai börtönök és imádkoztak, egy tíz chászidból álló „Bét-Din” pedig naponta felkereste a nemrégiben elhunyt Dvora-Lea, a rabbi leánya sírját, szoltárokat mondott és egyfajta „nyilatkozatot” is felolvastatott, amit a rabbi fia, reb Dov-Beer fogalmazott meg. Ez, a csak évek múltán nyilvánosságra került szöveg kimondotta: „Mi, a Bét-Din tagjai megparancsoljuk neked, adj hírt fájdalmunkról a mezericsi magidnak és a Báál Sém-Tovnak, a rabbi nagy tanítóinak, hogy imád kozzanak érte, rabsága ne ártson az egészségének, és mielőbb szabaduljon.”

A leghatározottabb magatartás a családban az őz reben, Rivka, Snéur Zálmán édesanyja volt, aki töretlen hittel, bizottsággal állította, hogy fia igazsága kiderüljön, hamarosan szabadlábra kerül. Ez így is történt.

GLÜCK
az ismert szakember
TAPETA — P.V.C.
ragasztás
NAGY VALASZTEK
RAMAT-GAN.
RECHOV HAROE 7,
TELEFON: 720807

GÁT JÁKOV : ANNA

Ki minné, hogy még mindig sudáran állsz a régesrégi mezőn rögeid fölött

barna hajad arany fonata tüzel a napban szikkadt szirmu szádon szomorkás öntudat ragyog

Montague Jákob vagyok mutatkozom be ismét Capulet Anna feleled szemlesütve

szájharmonikát hoztál-e? Ki gondol, édes, muzsikára gépesített kannibál-világban hol államvasuton jár a halál anyám, öcsém szép angyalareu hugom elvitte, most meg én vagyok soron

ha menned kell ne feledd a gyorsanölő mérget minek az, édes, gáz a dívat most a vén sülyedő nyugaton pedig te szeretsz jól tudom ott vársz örökké az elmerült mezőkön nem üznek el az évek mandulaszemeid világot felégető lángokon át is engem néznek.

Egy legenda tragikus vége

Ákár akarom, akár nem — mondta egyszer a Nagyszasszony —, amióta két fiam Efráim és Cvi hősi halált haltak, az idő megállt fölöttem. Valóban csak a halál fog nekünk nyugságot hozni — mondta egyszer férje, Mordecháj. A múlt héten, három évvel férje halála után, Rivká Guber, a két fiú anyja „ém hábanim” véget vetett életének. Nem csak a teremtő munka emlékét hagyta maga után, hanem egy csodás élettörténetet, melyet csak így lehet jellemezni: adni, adni mindhalálig.

Ha a két fiam gyárat hagytak volna maguk után, vajon nem tartottuk volna kötelességünknek hogy az ő szellemükben vezessük tovább, fejlesszük még szebbé, de Efráim és Cvi nem hagytak maguk után gyárat, csak egy országot, melynek palántáját vérükkel locsolták és mi, férjem meg én, ezt a palántát, a zsidó országot fejleszteni tartjuk szent kötelességünknek — mondta Rivká Guber.

79 évvel ezelőtt született Novoditebszkben, Oroszország Cherson nevű tartományában, Ukrajnában. A körzetben csak zsidók laktak és Rivká szorgalmas földművelők negyedik nemzedéke volt. Ugy született, hogy a Gondviselés a pionírszellemet oltotta lelkébe, Jekaterinoszlávban érettségizett, majd pedagógiát tanult, 18 éves korában ment férjhez Mordecháj Guberhez, az egykori sztolobodkai jesiva növendékéhez, aki héber tanító és cionista agitátor volt akkor, amikor a héber is, meg a cionizmus is már bűnnek számított a Szovjetunióban. Fiatalok voltak még, amikor a csoda történt, hogy a kormányzat megengedte a kivándorlásukat. Férjével alapították Kfár Bilunak. Két fiuk már itt született az országban. Szülei legjobb barátját arab banditák ölték meg az 1936-os zavargások idején és ez a fájdalom és az a tudat, hogy meg kell védeni magukat, ehhez hozzá fejeződik a kézben, elkerülték őket utolsó napjukig. 1940-ben a Szochnut felhívta a zsidó lakosságot, hogy jelentkezzenek az angol hadseregbe. Mordecháj már 48 éves volt és így kiszuperáltak, de Rivká, felesége és két gyermek anyja, nem akart „kibujni” a kötelezettség alól, bevonult és két évet szolgált Efráim fiával. Efráim 16 és fél éves volt, de szülei tudtával meghamisította születési bizonyítványát, hogy felvegyék a katonasághoz és harcolhasson Hitler ellen.

1942-ben az egész család Kfár Warburgba költözött, amely Neghá kibuc mellett az ország egyik legszebb és legveszedelmesebb települése volt. Efráim leszerelt a katonaságtól és belépett a Hágánába. Bár még egész fiatal volt, de katonai tapasztalatai alapján Kfár Urijá körzetet parancsnokává nevezték ki. Később konvojokat kísért Jeruzsálemben. 1948 március 28-án Tirát Salom tele mellett nagy arab banda támadta meg a Hágáná tizfőnyi

GROSSINGER JOE

Detroit (Ermihályfalva)
szeptember 25-ikén
Jeruzsálemi PLAZA hotelben
és szeptember 26-ikán
a tel-avivi HILTON,
vagy DAN hotelben
szívesen találkozna
ismerőseivel

szakaszát. Amikor elfogyott a munició, Efráim megparancsolta embereinek, hogy vonuljanak vissza és ő néhány golyóval a fegyverében fedezte a visszavonulást. A sors kegyes volt hozzá és nem arab kéz végzett vele, hanem puskagolyó.

Cvi, a másik testvér jóval fiatalabb volt, de anyja nem ellenkezett, hogy ő is bevonuljon. Cvi a Chulikat-körül harcközpont esett el. Holttestét csak két hónappal később találták meg és Efráim mellé temették.

Törzsünknek levágták két főágát, csak Chájá lányuk maradt meg, de mi elhatároztuk, hogy örökbe fogadjuk az új olékat, akik akkor százézerrel jöttek az országba, hogy megkönnyítsük beilleszkedésüket gazdaságilag, társadalmilag és nyelviileg.

Két évig dolgoztak Bér Tuvia környékén és ez idő alatt 30 ezer ember telepedett le a körzet hét városában és falujában. Iskolákat alapított, ő maga oktatta az ezeréves elmaradottsággal érkező keleti asszonyokat, békességet teremtett a civakodók között, jó tanácsal, rábeszéléssel sok családot megmentett a szétzilálástól. Rivká, aki két fiút veszített, gyerekek százait nevelte, akik második anyjuknak tekintették őt.

Ezről az időszakról később így szövegezte Rivká: Kétórás ellenőrző körútra mentünk Mordechájjal autón körzetünkben és ez olyan volt, mint valami földkörüli utazás. Kásztiná álef (ma Arugot) román lakossága volt, Kásztiná bétnek (ma Kfár Achim) magyarországi és cseh zsidók, Dszu lisznak (ma Hodájá) hindu lakói, Bét Ezrának iráki származású lakói voltak, míg Emunibun egyiptomi zsidók laktak. Stulimban jemenitákat találtunk, Bitánia hében tunisziakat. Mászmiábn (ma Chácáv) tripoliakat.

1955-ben elhatározták, hogy otthagyják kényelmes lakásukat Kfár Warburgban és leköltöznének az ujonnan alakított Lác his-körzetbe. Valahányszor elutaztak a Chulikat-i domb mellé Rivká hangosan olvasta a sirkő feliratát: „Vándor, ki lemegy a Negevbe, ne felejtse min-

ket, kik vérünkkel nyitottuk meg oda az utat.”

Mit csináltak elhagyott házukkal Kfár Warburgban? Amit csak a Guberek csinálhattak. A katonaságra hagyták, a Rökkant alapítványra.

13 évet éltek Kfár Warburgban, ahol Mordecháj tanácselnök volt. Rivká tanított, természetesen ingyen és könyvtárt létesített minden faluban. Nem fogadtam el pénzt — mondta —, mert ezzel akartam büntetni magam, hogy 30 évi mezőgazdasági munka után otthagytuk a paraszti életet, a falut. Az eszébe sem jutott, hogy mennyivel fontosabb munkát végezték az új olék között a Láchis-i körzet falvaiban. 1967-ben átmentek Kfár Achimba, amelyet az állam a két testvérről, a Guberek két fiáról nevezett el. Mordecháj nyugalmában ment és mi úgy éreztük, hogy nincs jogunk többé azt a házat tartani, amelyet a tanácselnöknek szánt a körzet. Így egy kis barakkot vettek bérbe Kfár Achimban. 1971-ben, már akkor Rivká több mint 70 éves volt, férje betöltötte a 80-at, beköltöztek egy tel avivi öregotthonba. Minden házra, minden barakkra szükség volt a faluban, magyarázta Rivká ismerőseinek, senkinek nem akartunk terhére lenni, féltünk a tehetetlen öregkortól. Mordecháj megbetegedett és Rivká éveken keresztül ápolta aggasztán férjét. 1975-ben kissé szegyenkezve vette át a legmagasabb hazai jutalmat, az Izráel díjat, amelyet természetesen szintén közölcökre fordított.

Az Egyiptommal való béke könnyekig meghatotta. Egy szép sálát kötött és Alizá Begin révén elküldte Szádát feleségének: Anya kötötte, anya viselje, hogy emlékezzünk azokra, akik már nincsenek, és hogy soha többé ne legyen háború.

A múlt héten önkezüleg vetett véget életének, hogy ne legyen terhére senkinek. A legenda lát szövegét ért, hogy örökké éljen Izráel fiainak és lányainak szívében.

SZEKELYUDVARHELY mártírjainak emlékére
Szeptember 23-ikán, szerdán délután 4 órakor
ÁZKÁRÁT
rendezünk Herzián „a Hisztadrut termében (Ben Gurion utca 22).
A rendezőség nevében
SALAMON BANDI

KULDJÖN
VAMMENTES IKKA AJÁNDÉKUTALVÁNYT
AZ ÜNNEPEKRE
MAGYARORSZÁGI ROKONAINAK ÉS BARÁTAINAK
A 8. sz. lista kiosztásra került Magyarországon.
A szeptemberi, 9. sz. listát 25-ikén zárjuk.
Megrendelőhelyek:
HAIFA: Hákohén úr, a HOH helyiségében, Pevsner u. 2, naponta (péntek kivételével), d.e. 9-11-ig.
Tel. 04-667435. Lakás tel. 04-88824.
Jeruzsálem: Jeruzsálem könyvtár. Jávec utca 2. — Tel. 02-233369. Üzleti órák: 9-1-ig és 4-6-ig.
Kedden délután zárva. — **TUZEX** bonok is kaphatók.
TEL-AVIV: Hadash könyvtár. Nesz Ciona utca 4. (Bejárat az utcába a Ben Jehuda 7-es számnál).
Tel. 659684. — Az üzlet reggel 9-től este 7-ig nyitva megszakiítás nélkül. Pénteken déli 1 óráig.
Levelezés kizárólag: **EGGED MTRIAM,** 62160 Tel Aviv **P.O.B. 26116**
IKKA az egyetlen vám- és minden egyéb költségtől mentes küldési lehetőség MAGYARORSZÁGRA.
Sírpolások is befizethetők a budapesti zsidó temetőben
TUZEX ajándékbonok kaphatók
Csehszlovákiába való küldésre.

Háboru, vagy béke?

Közel tizenöt éve, hogy befejeződött a hatnapos háború. Ettől a szinte páratlanul álló győzelem től reméltük a zsidó-arab viszály megoldását, a megbékélés korszakának a köszöntését. Hogy végre fegyvernyugvás lesz és a két semita nép, a zsidó és az arab békésen él majd egymás mellett. A valóság sajnos azt mutatja, hogy lényegében ma is ott tartunk, mint 67-ben, csupán a világ politikai és gazdasági változása változott meg. Uj erőcsoporthoz jöttek létre, amelyek új hozzáállást igényelnek sok nemzetközi kérdéshez, köztük a közel-keleti viszály ügyéhez is.

AMIT FELEJTENI ÉS FELEJTETNI AKARUNK

Alig szólnak róla, hogy a nagy 67-es győzelem után Izráel vezetői kijelentették, nem a területi hódítás vágya sodor bennünket a háborúba, hanem életünk, határaink megvédése. És ez volt a színtiszta igazság. Még azok a szélsőséges revizionisták, akik a lamikor a „Jordán két partján” elterülő zsidó államról álmodtak, sem ajánlották, hogy fegyvert fognak egy ilyen álom megvalósítására.

De történt valami ezzel a néppel a győzelem bódulatában. A lélek rejtejt zugaiban lapponó vágyálmok és történelmi remiszenciák feltörték a mélyből. A logika és politika józanság helyét átvette a misztikum és az irreális szemlélet. Uj ideológiák születtek, amelyek Izráel államát olyan nagyhatalomként kívánták beállítani, aki bátran szembehevelkedhet a világgal. Az isteni ígéretet, amelyet négy évvel ezelőtt kapott Ábrahám atyánk az ország határait illetően megvalósítható programnak tekintették és mindenkire, aki kétkedni merésztelt ebben, rásütötték a kishitűség, a defetizmus és olykor az árulás bélyegét.

A valóság azonban, amely erősebb minden ideológiánál, nem igazolta a sok ószinte idealista és a nem kevés politikai kalandor, „neocionizmus”-át. A fegyverek erejével hódítások nem siettették a békét, nem segítették elő az elrendezést. A probléma olyan akut maradt, mint volt, még mindig várva a megoldást.

AMERIKA ÉS A VILÁG KÖZVÉLEMÉNYE

Nem felel meg a valóságnak az az állítás, hogy a világ mindig, minden esetben ellenünk van. Ha ez igaz lenne, Izráel állama talán egyáltalán nem is jöhetett volna létre. Ez nem jelenti azt, hogy az állam létrejött csupán a népek érdeme; vagy hogy mindenben az a döntő, amit a világ nekünk diktált. De nagy hiba nem tudomásul venni, hogy egy kis ország, mint Izráel amely számára más országok, népek jóakarata szinte létkérdés; egy ország, amely másoktól kapja a pénzt, a fegyvert, a diplomáciát és a... zsidókat, annak nem szabad a közvéleményre „fütyülni”.

Nagyon hajlunk arra, hogy mindenkit, aki nem fogadja el véleményünket, az antiszemitizmus stigmájával bélyegezzünk meg. Tudomásul kell vennünk, hogy amint mi mondunk és mondhatunk véleményét másokról, másnak is véleményét szabad

mondania mirólunk. Baráti népek jóindulatu bírálatát pedig egyenesen megértéssel kell fogadnunk. Ne gondoljuk, hogy mi vagyunk minden bölcsesség, minden igazság egyedüli letéteményesei.

Amerika következetesen ellenzi Izráel annexió politikáját. Nem máttól, hanem a hatnapos háború óta. Johnson elnök Izráel egyik ószinte barátja, ezt mondta Lévi Eskolnak: „Mi mindenkor készen leszünk megvédeni Izráelt, a kérdés azonban, milyen Izráelt akartok? Területi hódításaitokat nem védelmezzük.”

Ez azóta is Amerika hivatalos politikája, amelyet az egész világ helyesel és elfogad. Elképzelhető, hogy mi ezt, az isteni ígéretre való hivatkozással figyelmünk kívül hagyjuk?

A FEGYVERES MEGOLDÁS, NEM MEGOLDÁS

Akik hisznek abban, hogy Izráel megtarthatja területi hódításait, figyelembe veszik természetesen, hogy ez előbb-utóbb fegyveres összeütközéshez, újabb háborúhoz vezethet. Csak hogy a legfényesebb katonai győzelem sem oldhatja meg a viszályt. Fegyveres forduló, újabb fegyveres forduló követhet, egyik háború véresebb lehet a másikkal, anélkül, hogy döntésre kerülne sor. Mert a döntő fegyveres győzelem ma már kizárt dolog.

Megtanulhattuk volna már, hogy a mi esetünkben, a hadszíntéren elért győzelem semmi válhat a diplomáciai tárgyalóasztalnál.

És ne felejtjük el, minél jobban elhúzódik a megoldás, annál akutabbá válik a viszály. A fegyverkezési technika előrehaladásával pedig, amikor a tegnapi csodafegyver holnap használhatatlan ócskavassá válik, függőségünk Amerikától állandóan nő. Ilyen körülmények között nemzeti függetlenségéről beszélni naivitás, vagy még annál is rosszabb.

Minden fegyveres megoldás tehát illuzórikus, amely mérhetőlen szenvedést okozhat mindkét félnek, eltávolítja a népeket függetlenségüktől és a nagyhatalmak vazallusává teszi őket.

Az egyetlen lehetséges megoldás tehát: leülni a tárgyalóasztalhoz!

KIVEL?

A közel-keleti viszály magvát, a palesztinaiak képezik. Bármilyen fontos is Egyiptom, Szaudia, Jordánia, vagy bármelyik más arab ország, a mi viszályunk azzal a néppel van, amely itt él. Ameddig nem vergődünk vele zöldágra — nincs megoldás. Targyalni kell a palesztinaikkal. Mota Gur, volt vezérkari főnök legutóbb kijelentette, hogy hajlandó tárgyalni Áráfáttal is, ha az elismeri Izráelt.

Amint az nálunk szokás, politikusaink megállapították: Gur tábornok felelőtlen kijelentése által a miniszterelnöki bársonyszékhez akart közeledni. Nem is feltételezik a kipróbált tábornokról, hogy nem lát más megoldást, mint a viszálykodó féllel való közvetlen tárgyalást.

Aktivistáink figyelmébe szeretnénk ajánlani azt a tényt, hogy legnevesebb tábornokaink is magukévá teszik ezt a véleményt: Bár Lévi, Cháim Herzog, Áháron Jávir, Jehosáfát Hárkabi és mások jutottak erre a következtetésre, ők nemcsak harcokban meg

edzett katonák, hanem kitünő intellektüelek is, akik arra is képesek, hogy kiértékeljék a nem zetközi pályán működő tényezőket egymásra és Izráelre való hatását. Ez pedig nem kevesebb, olykor sokkal több és fontosabb, mint a felelőtlenül szajkózó szuper-patriotizmus.

Minél előbb jut el tudatunkig a tény, hogy nem a „Nagy Erec Izráel”, hanem az erős és igazságos Izráel a fontos, annál kevesebb szenvedésnek, csalódásnak tesszük ki magunkat. Az erő pedig nem abban rejlik, hogy akarat ellenére uralkodunk több mint egymillió ember felett, hanem abban, hogy elismert határaink között olyan életminőséget teremtsünk, amely megfelel a klasszikus cionizmus elképzelésének.

KINEK?

— Szerintem, ha el is telik még bizonyos idő, nem lesz más megoldás, mint leülni tárgyalni a palesztinaikkal. Hogy ki képviseli majd őket, azt ők fogják megállapítani. A probléma nem az, hogy visszaadni a területeket, vagy sem, hanem kinek?

A viszonylag legjobb megoldás — Jordánia lenne. Azt hiszem, hogy ezzel lekésztünk. Ha 67 után közvetlenül került volna sor erre, jó lehetett volna. De akkor nem akartuk. Túl volt kiejteni a „visszavonulás” szót, csökönyösen kitarítottunk amellett, hogy „nincs palesztinai nép.” Ha jelenleg Huszszelnek a kezébe kerülne a visszaadott terület, az amugyis előbb-utóbb kénytelen volna átadni azt a palesztinaikkal, örendelkezéssel. Miért kell hát Huszszel közvetítése a visszaadáshoz? A politikai józanság azt diktálja, hogyha képtelenek vagyunk elkerülni Palesztina-i állam létesítését, kövessünk el mindent, hogy az ne akarjunk ellenére szülessen meg. Fogadjuk meg azok tanácsát, akik ajánlják: tárgyalni mindenkiel, aki elismeri Izráelt. Ha nem fogadják a békejobbot, sokat nyerünk a világ közvéleménye előtt, ha elfogadják — közeledünk a megoldáshoz.

Izráelnek, amely még sokáig képes lesz ellentálni a nagy arab országok ellenséges magatartásának, nem kell félnie a kétmillió Palesztin államtól, amely közéje és Jordánia közé lesz ékelve. Az is megtörténhet azonban, hogy az állami lét, az azal járó gondok és problémák a józanság és békés együttélés felé irányítják majd a Palesztin államot.

Oly sok háború kockázatát vállaltuk, vállaltuk egyszer a nem egyszerű, de nagyon kecses tető béke ódiomot.

HITACHDUT OLÉJ HUNGÁRIA

HAIFA
ÜNNEPI FELHIVÁS
Haifa és vidéke magyarjaink testvéreinkhez.
Mint minden évben a nagyünnepek előtt ezidén is megrendezzük
J I Z K O R
akciókat, amely azt a nemes célt szolgálja, hogy megkönnyítse az arra rászorultaknak az ünnepekkel járó fokozott inflációs kiadások elviselését.
Felkérjük a Magyarjaink Jisuvot hogy nemes adományait szíveskedjenek eljuttatni a HOH haifai helycsoport irodájába Pevsner 2, péntek kivételével, d. e. 9-11 között vagy posta cseken számlánkra 4-2277-5, hogy módunkban legyen a segélyeket idejében kiosztani.
Egyben kívánunk mindannyitoknak a Jisuvban és a Golában élő testvéreinknek békés, boldog, meglegedett új évet.
A HOH elnöksége nevében: Dr. Deutsch F. Székely S., A HOH Szociális bizottság: Hammer Mirjam; Az Idősebbek klubja nevében: Kovács Aladár, Rosenthal Kató.

SZAZ ÉVE SZÜLETETT STEFAN ZWEIG

«TISZTA ÉS KÖNYÖRTELEN IGAZMONDÁS...»

Írta: BENEDEK PAL

Mindenek előtt egy groteszk — de személyes — emlék. Amikor 25 évvel ezelőtt a haifai Báb Gálim ulpán levelező tagja voltam, egy kedves ismerős meghívott kármeli otthonába. Várt a megállónál és utban a lakása felé megálltunk egy ház előtt.

— Látod — mondta — itt, ebben a villában lakott a második világháború alatt Arnold Zweig. En meg arra gondoltam, hogy ha a fivére, Stefan Zweig is ide jött volna és nem Brazíliába, talán még élne...

Ostromba félreértés volt, mert a két Zweig névrokon csupán, de amikor fiatal az ember, még keveset tud és gyakran azt is tévesen. Mentésemre szolgáljon, hogy sokan rokonnak, testvérekné hiszik a két író, pedig nagyobb köztük a távolság, mint Haifa és a brazilai kisváros között, ahol Stefan Zweig 1942-ben öngyilkos lett.

Miért jutott zsáktucába az élete a világhírű írónak? Hiszen az emigrációs lét végső fokán nem elviselhetetlen, különösen akkor nem egy író számára, ha a hazájával együtt nem veszti el publikáció lehetőségét. Zweig számára pedig ott volt a svájci és az amerikai könyvpiac.

De ez csak nagyon felületes keresztmetszete a problémának. Zweig úgy érezte akkor, Brazíliában, hogy a világ, amelyben született és élt — az elsüllyedés állapotában van. Az európai hadihelyzetet is tévesen értékelte, a Harmadik Birodalom győzelmétől rettegett és az idegrendszere nem volt elég erős, hogy tultegye magát a szorongásain.

Ugy halt meg, mint egy Stefan Zweig-regény hőse.

Az író száz év előtt született. Az irodalomtudomány szerint esodagyerekek számított, mert már 15 éves korában jó verseket írt. Hoffmannstahl-utánérzések voltak ezek a versek — később ő maga is megtagadta azokat és nem engedte meg, hogy újból megjelenjenek. „A zsenéim!” — mondotta — s elnézést kért korai olvasóitól. Hamar műfajára talált. A regényes életrajz, a magvas tanulmányok és a novella műfajában írásművészként fejezte ki magát.

Érdekes jelenség — azóta sem változott sokat — az irodalmárok eleve gyanusnak találják a magas példányszámot. Egyféle arisztokratikus fenntartás van mögötte, hogy aki millióknak ír, az engedményekre kényszerül és gyengébb írások kerülnek ki a tolla alól, mint aki a kevesek számára okoz szellemi gyönyörűséget.

Ezért valaha divat volt Zweig írásait a nívós lektűr kategóriájába sorolni. Hogy egy példát említsék — Szerb Antal nagyszerű világirodalmi esszéjében Emil Ludwig életrajzi munkáinál nívósabbnak itéli Zweig könyveit, de hozzáfűzi: „Az Erzékek zürzavara miatt sokat meg lehet neki bocsátani...”

Zweig annak idején Freud ha fása alá került — személyileg is jó barátságban voltak, s munkássága egyik szakaszában kiváló lélektani érzékét bizonyította a könyveivel. Egyetemi szinten nem tanult pszichológiát, de

több érzéke volt hozzá mint száz szakbarbárnak. Ezt a készségét életrajzi regényeinek írásakor is hasznosította. Gondoljunk csak a Stuart Máriára, a Mária Antoinette-re, a Magellánra — vagy azokra a történetekre — a prózai kisplasztika remeke valamennyi, amelyeknek füzérjéből összeállt a Bucus a tegnaptól című memoár-kötete.

Hogy mennyire volt zsidó? Írásai felelnek erre a kérdésre is. Nem sokkal a halála előtt ezt írta egyik cikkében: „Mint osztrák, mint zsidó, mint író, mint humanista és pacifista — mindig ott álltam, ahol a leghevesebb volt a földrengés.”

Felejthetetlen zsidó figurái vannak. De „Jeremiás” című oratóriumát sem írhatta volna meg, ha a zsidó kultura hajszálgyökerei nem táplálták volna folyamatosan a szellemét.

Nem volt cionista — ezért nem jött Palesztinába, mint Arnold Zweig, a névrokona, aki egyébként soha nem alijázott, csak menekülként élt Haifán, de felismerte Herzl Tivadar történelmi nagyságát. A már említett „Bucus a tegnaptól” című könyvében felejthetetlen fejezetet szentelt Herzl emlékének.

Zweig egyik nagy erénye, hogy munkái által maradandó hatást gyakorol az olvasóra. Születésének századik évfordulóján emlékezzünk az íróra-írásaiban való böngészéssel. Magvas és megfellebbezhetetlen véleményeket fogalmazott meg más írókról, művészekről. Ha jobban megfigyeljük — minden vélemény egyben önvallomás is.

A század első négy évtizede elképzelhetetlen Stefan Zweig könyvei nélkül. Emlékszünk, hát persze, hogy emlékszünk a leg-többre, de érdemes újra elolvasni valamennyit.

Stefan Zweig véleménye szerint...

SIGMUND FREUD

Freud mindig ki merte mondani azt, amit gondolt, még akkor is, ha tudta, hogy e tiszta és könyörtelen igazmondásával nyugtalanságot és zavart kelt.

ARTURO TOSCANINI:

Ha Toscanini akarja, mindenkinek akarnia kell. Ha ő paracsol, mindenkinek engedelmessé kell.

AUGUSTE RODIN

Rodin műtermében megtanultam, hogy minden nagy művészet örök titka, sőt tulajdonképpen minden földi teljesítményé: koncentráció, minden erő összefogása minden érzéké, a művész önmagán és a világon kívül — valósága.

RABINDRANATH TAGORE

Tagore stílusát annyira eltölti a jóleső melegség, egy uttal azonban a szenvedélyek nélküli érzékiség is, hogy még a legegyszerűbb, legrititívőbb embernek sem esik nehezére lelkiileg áthatolni rajta, s ez bizony hallatlanul nagy ellenértéket jelent a mi filizófiai műveinkkel szemben.

LEV NYIKOLAJEVICS TOLSZTOJ

Tolsztoj a korának legnagyobb, leghatalmasabb embere volt, akit kételyek gyötörték és vacogott az egyedüllétől.

ROMAIN ROLLAND

Ezreket vigasztalt meg, ezreket emelt fel, nem egyetlen országban, hanem valamennyiben felkeltette a vágyat az egységre, a hajlandóságot a megértésre és a lehetőséget egy emelkedettebb szemléletre.

FJODOR MIHAJLOVICS DOSZTOJEVSKIJ

Dosztójevszkij a megpróbáltatásoknak olyan átalakítója, minden megalázás olyan átértékelője, hogy csak a legkeményebb sors lehetett osztályrésze.

BRUNO WALTER

Legfőbb tulajdonsága a művészi odaadás, az interpretált művel való teljes azonosulás volt. Ilyen odaadás csak a mesterműhöz fűződő legmélyebb szeretetből fakadhat.

MAXIM GORKIJ

Gorkij nem szellemében kelti életre az orosz embert, hanem husában és vérében. Nála az elbeszélés nemcsak művészi kifejezési forma, hanem egész lényének tevékeny kisugárzása.

MARCEL PROUST

Már haldoklott, a keze félig kihűlt, de még jegyzeteket készített egy olyan regényhez, amelynek megírása évekig tartott volna, mikor neki már percei voltak hátra. Megfigyelte önmagát, a haldokló embert. Így csapta arcul a halált. A művész utolsó grandiózus gesztusa ez, aki azzal győzi le a haláltól való félelmet, hogy kilési titkait.

Benamy Sándor

MAHOLNAP

„Rakétavonat indul a Tácháná Merkázitról a Marsra 0 óra 15-kor!”

(Talán nem is olyan fantasztikus írás)

A tel-avivi Központi Autóbusz állomáson már rég nem autóbuszok álltak.

— Első osztályt a Marsra.
— Átszállót a Neptunra.
— Vénuszra kettőt és egy gyereket.

A forgalomirányítóból felhangzott:
Marsra négy perc múlva az 5. kilövőpályáról.

A környéki sorsjegyárusok kiáltottak:

— Lottó! Telkek a Vénuszon és a Marson! Lottó! Biztos nyeres! Telkek a Vénuszon és a Marson!

Beszállásra-igyekezők beszéd-fosztlányai röpködtek:

„Ennivalót vettél, anya?” A rakétán minden van. „Hová, szomszéd?” „A Neptunra.” „A Vénuszon át?” „Nem, a Marson át rövidebb.” „Nem tudnak valami jó kis szállodát Marsvárosban?” „A Lidérc.”

— Figyelem! Figyelem! Személyrakéta érkezik a Holdról a 4. belövőpályára három perc múlva. Kérem a pályánál vigyázni.

Rakéták érkeztek-indultak, ki-és belövődtek.

„A lejárati jegyeket kérem.” „A Marsrakéta bejött már?” „Öt perc késése van.” „En meg loholtam.” „Írja be a panasz-könyvbe.” Milyen idő van a Holdon? „Szél, vacak szél, tele lett a szám porral.”

Leszálló pilóták üdvözölték röviden a felszállókat, pár szót váltottak: „Kivagyok. Harmadik utam a héten. És az úrendőr!” Miért, mi volt? „Átirányított jobbra, pedig nem jött velem szembe semmi.”

— Ugorjék be, nem hallja, hogy indul?

— Bérlés.

„Szervuszok, jó utat! Huzd fel az ablakot!” „Ojje, kiálthatsz, nézd, már hol vannak! Nem is látni őket!”

A rakétapályaudvar éttermében pasztillákat ettek. „A sok rágás felesleges időpocsékolás!” hirdették a táblák.

— Leves?

— Van közöttük.

Felturt egy rakást.

— Ezt a halat talán? Foszfor, calcium, C, B, D vitamin.

Személyrakéta jött be a Neptunról. Öreg pár szállt ki. Fiatal család várta.

— Es Mose? — reklámláltak az öregek a legidősebb sógort.

— Fridsiderben van. Ötvenként fagyasztja magát. Mire ki jön, ő lesz a fiatalabb, a bácsi az öregebb. Ahányszor valami zri van a világban, bebujik a hiűtőbe. Ez nem tudott Kongóról, Vietnáról, a közel-keleti háborúról —

Helikopterrel vitték haza a vendégeket.

— Irtatók, hogy Mirjámnak már udvarolnak.

— Egy ürvezető.

— Ürvezető?

— Igen. Saját minirakétája van. Volt egy másik udvarlója is, de azt ejtette. Tériszonya volt.

— Ürkorszakban? Elképzelhetetlen!

A gyerekeknek már hiába magyarázták az egykori utlevél fogalmát. Valami levél volt, amit az utra kellett vinni.

A rakétapályaudvar szomszéd-ságában volt a Csodabogarak Panoptikumja. Más boldogbellek mind bementek ide, ha csak néhány percre is. Egy tudós magyarázott:

— Ebben a kretrecben, ez volt az emberevő rák. Százfélé nyujtogatja karmait, látják? Így tolt előre a szervezetben. Förtelmes volt, akár egy polip. Többet pusztított, mint a háboruk... Ez meg itt a Flu, a volt influenza. Nézzék, hogy libeg, rezeget, tekerződik, mint a kocsonya. Négy-ötvenként ez is befalt pár

százezer embert... De most folyik egy érdekes ásatás! Jöjjenek csak ki az udvarra. Keresnek valamit, amivel az emberek kintozták egymást... na, épp ott emelik ki: a furó!

A Panoptikum és a rakétapályaudvar közötti téren valaha sok koldus kéregetett. Most (Folytatása a 10. oldalon)

IGEN, DE...

A bűvös szerkezet titka

Egy svéd elektronikai vállalat elmés találmányt kínál a dohártyánk védelmére. A fülben hordható parányi szerkezet átengedi az emberi hangot, de visszatartja az ipari berendezések és az autók okozta zajt. A néje hangját hallja az ember, a repülőgépjaját nem. Az orvosok régen megállapították, hogy a mai ember idegrendszerének a megerősítése nagymértékben az állandó zajnak tulajdonítható, s ezért igen sokat várnak az új találmánytól.

Az emberrel kapcsolatos jelenségek azonban bonyosultak, nem lehet őket általános megállapításokkal elintézni. Biztos, hogy a modern élet felfokozott gépi zaj az idegeinkre megy, de nem hiszem, hogy a szerkezet által átengedett emberi beszéd kevesebb kárt tesz bennünk, mint a motorok zúgása. Ellenkezőleg. Ugy gondolom, hogy egy betonkeverőgéj-szemleges zajja kevésbé árt az idegrendszernek, mint a rádióból rámtörő emberi hang, amikor embertelen szöveget közvetít. A világ minden tájáról érkező hírek a jelenkori civilizáció veszélyes betegségeiről szólnak: az erőszakról, a pusztításról, a háborus veszélyről, éhínségről, naegyhatalmu örültek ádálásáról. A vádaskodás és a rágalom, a hazugság és a lénmutatás, a zenének mondott rikoltozás és a sántító verssek jobban rombolják az idegeket, mint a munka zajja. A repülőgéj okozta zúgástól eltérően ezek a tárgyilagos hangon elmondott szövegek, amelyeket a svéd találmány zajsűrűje akadálytalanul átenged, a tudatunk hatolnak, és a rettegés villamosáramával táplálják a bensőnkben szüntelenül berregő vérszengőt.

A svéd találmány ötletes szerkezet, de tökéletlen. Őlyat kellene készíteni, amely nemcsak az ipari zajt szűri ki, hanem az emberi beszédből is csak azt enged át, amit érdemes meghallgatni. Az eredeti gondolatot igen, a közhelyeket nem. A baráti szót igen, a gyűlöletre uszítót nem. A kételkedő töprengést igen, a dogmatikus bizonyosságot nem. A kérdéseket igen, az előregyártott válaszokat nem. Az ésszerű aggodalmat igen, a kétségbeesést nem. A hitet igen, a fanatizmust nem. A kétséges reményt igen, az öndátatást nem.

Egy ilyen szűrőszerkezettel rengeteg időt takarítanánk meg. Mi maradna például egy politikus parlamenti beszédéből, ha ezzel az elmés szűrővel hallgatnánk? Mi maradna meg a szomszédasszony pletykáiból, a kávéházi Kowradók országot eligazító fecsegéséből, az önjelölt zsenik zsenialitásából? S mi maradna például egy Kreisky nyilatkozataiból?

Ha sikerülne ilyen szerkezetet feltalálni, az emberek tudatához csak jelentéktelen töredéke jutna el mindannak, amit most meg kell hallgatniuk.

Mi tennénk a megtakarított idővel? Felhasználnánk például gondolkodásra. Arra, hogy a saját fejünkkel próbáljuk megítélni, mérlegelni a kor jelenségeit. Megkülönböztetni a hasznos zajokat a haszontalanoktól. És főleg a hasznos zajongókat a haszontalanoktól.

Ekkor derülne ki, hogy a csodálatos szerkezet, amely nemcsak az ipari zajokat szűri ki, hanem az emberi beszédet is értéke szerint mérlegelve ereszti át megviselt idegrendszerünk irányába, nem utópia. Bárki megvalósíthatja a maga számára, ha naponta, módszeres edzéssel gyakorolja az önálló gondolkozást.

Legkésőbb szerdán reggel el kellene kezdeni, mind a négymilliárdnak egyszerre, mert már így is lemaradtunk. A civilizáció jövője függ ettől, s talán nem is nehezebb a feladatunk, mint a kőkorszak emberé volt. Egy kicsit elfelejtettük ugyanis, hogy az ő szellemi erőfeszítése hozta létre a közszerszámokat és ezzel megnyitotta az utat az atomkorszak civilizációja felé.

TABAK LASZLÓ

MÁRAI SÁNDOR:

AZ IGÉRET FÖLDJÉN

Nincs támpont, ahol megpihenhetsz, a városnak nincsenek történelmi közhelyei, melyek láttára elszalana lelkedről ez a nyomasztó, lenyűgöző ünnepélyesség. Jeruzsálem hétszer és hétféleképpen szent ünnepélyessége. Milyen a város, a világ legöregebb fővárosa? A világ legöregebb fővárosa a legvidékebb város. Minden vidékies, valahogy nem is keleti, nem is ázsiai értelemben; stuttgarti és kownoi értelemben vidékies, s amellet néha olyan az egész, mint Firenze, s a végén teljesen olyan, mint Jeruzsálem. Nincs kellemes utcája, nincs kényelmes járdája, nincs jó szállodája, nincs szabad tere. A város arca keverék gettóból és kispolgári terpeszkedésből; vidékiességből és ösörög fővárosi fölényből. A város nem piszkos és nem tiszta, az arab városok szeretetreméltó lármájából, színeiből, mozgalmából nem találsz itt semmit, mecset áll a zsinagóga és hatvanféle keresztény-szekta temploma a mecset mellett. Az utcát villany világítja, de a városnak nincs csatornázása, sem vízvezetéke, az ivóvizet ciszternából szolgáltatják, de az utca sarkán a zsidó rendőr londoni ünnepélyességgel emelgeti karját és mutogatja a gépkocsinak az irányt. Egy-egy pillanatra, az istentisztelet órájában, zsufolt a város, aztán órákon át szinte teljesen kihalt. A városnak van egyeteme, de nincs nyilvános fürdője, van zsidó minisztériuma és angol kormányzója, de nincs tisztességes vendéglője. A város jellege nem arab, nem keresztény, de legkevésbé zsidó. A város arca nem nyugati, de megközelítőleg sem keleti. Csak ilyen borzalmasan öreg, történelemtől, istennek árnyékától, szenvedélyektől átitott multu város engedheti meg magának ezt a sehová-nem-tartozást, ezt a kiszakadást a korszerűből, s minden előzetes elképzelés megesufolását. Jeruzsálem nem olyan, ahogy Josephus Flavius elmesélte és nem olyan, ahogy én előadom. Nem is áltatom magam; nem tudom elmondani, milyen Jeruzsálem? Mintha a város csak ürügy, csak keret akarna lenni mindenféle — mohamedán, keresztény, zsidó — elképzelésnek arra a tartalomra, amelyről azt hiszik, hogy értelme a titokzatos kegyhely; Jeruzsálem.

★

Jeruzsálem, a város, mely sokszor meghalt és sokszor feltámadt az időben, ma megint élő város. Ez a város a Feltámadás városa; de ez a város a Keresztrefeszítés és a farizeusok városa is. Az új, a fiatal zsidók nem érzik jól magukat Jeruzsálemben. Jeruzsálem megint él, a világ érdeklődése hatalmas mozdulatokkal fordult feléje, a Jaffa-utca egy házában, a Keren Hajeszd, a zsidó Executive irodájában a történelem egyik legizgalmasabb, legesodálatosabb jelenségének, egy nép hazavándorlásának, a Zsidó Nemzeti Állam ujjaáteremtésének problémáján és kivitelén dolgoznak minden tiszteletre érdemes, heroikus, tehetséges emberek, — de minden, ami Palesztinában történik, s ami Jeruzsálemnek is új vérkeringést adott, amit jórészt Jeruzsálemben adminisztrálnak, gondolnak el és onnan igazítják hivatalosan, valahogy Jeruzsálem-től függetlenül történik. Mintha a város, mely szükség-szerűen központja a mozgalomnak, elvonná magát a mozgalom elől. Tel Avivban, a telepítéseken, Haifában lép-ten-nyomon minden a „mozgalomra”, az újszidó életre mutat; csaknem védekezned kell a benyomások elől, melyek tulfrissek, erősek, támadóak; Jeruzsálemben, ahol hetvenezer zsidó él, keresni kell a zsidó életet, az új mozgalmat, a Zsidó Nemzeti Állam fővárosát, keresni kell valamit, ami e nagy, alakuló, forrongó, épülő történelmi jelenségre, a Zsidó Nemzeti Állam ujjaáteremtésére emlékeztet. Bezalel-iskola kirakatát, ahol zsidó iparművészeti tárgyakat árulnak, örömmel üdvözlöd Jeruzsálem főterén: végre valami! — előtte, szemben a postával, zsidó stílizált, esetlen bazárfélében kinyomozod a zsidó információk irodát; aztán forogtad szemed jobbra és balra s ha az utcasarkon a jelzőtábla nem hirdetné három nyelven: angol arab és héber felirással az utca nevét, sokáig nyomozhatnál, amíg újszidó vonatkozásokra akadsz. Az újszidó állam a fővárosban, Jeruzsálemben készül, de Jeruzsálem nem lesz fővárosa az újszidó államnak.

★

Ugyanakkor nagy tévedés azt hinni, hogy túlzott keresztény hangulata van a városnak, ahol a kereszténység legelső és legnagyobb történelmi jelenetei lejátszó-

tak. Jeruzsálem talán nem a vallási türelmetlenség, de mindenesetre a vallási féltékenység, a marakodás, a mohó, szüklátókörű, apróüzetű vallásos irigység városa. A percek, melyeket egy vasárnap délelőtt a Megváltó sirja fölé épített templomban töltöttem, életem legkínosabb emlékeit idézik: az a gyanakvás, idegesség, féltékenység, lenézés, közöny, mellyel a keresztény szekták e legszentebb keresztény templomban elhaladnak egymás mellett, kitérnek egymás elől, — a változó istentiszteletek percre gondosan beosztott sorrendje, a mohó üzlet olesó kegy-szerekkel, a Gondolatnak ez a kegyeltesértő üzletessége, hideg szervezetsége ellenszenvesen hat és nem alkalmas arra, hogy fokozottan elmélyült elmélkedésre nyujtson alkalmat Annak szellemében, Akinek teste egyidőben az oltárkő alatt nyugodott.

S az „Omár-mecset”, Mekka után a mohamedán világ legszentebb mecsetje, rövid ideje megnyílt a gyaur látogatók számára is; de nagy ünnepeken ma is tanácsos, lehetőleg nesz nélkül viselkedni itt. Jeruzsálemben a templomokba imádkozni, de egyidejűleg kissé gyűlöl-ködni is járnak a felekezettek.

S a gettó szent zsidaja mehostránkozva halad el Cion „vallástalan” zsidója mellett. A gettó szent zsidai a Panaszok Falához állanak és óraszámra siratják Jeruzsálem pusztulását. E híres jelenetben, mely két évezrede minden nap megismétlődik Jeruzsálemben, sok a komédia, sok az őszinteség. Jól sirnak, sok gyakorlattal sirnak, csókolják a falat s nem lehetetlen, hogy a gyakorlat végén igazán sirnak. Csak elfelejtik, hogy Jeruzsálem pusztulását siratják, hogy kétezer év után közben kezd lassan felépülni körülöttük Jeruzsálem. A zsidók, akik az új Jeruzsálemet építik, nem akarnak tudni a Panaszok Faláról; s a többiek, akik Jeruzsálem pusztulását siratják, nem akarnak tudni Jeruzsálem felépítéséről.

Mert — s ez talán a legkülönösebb — a zsidók gettóban élnek Jeruzsálemben, a városban, a legtisztább zsidó városban, Jerusolajimban.

★

A ZSIDÓ ÁLLAM

1917 november 2-án lord Balfour tiszoros, elegáns levelet írt; a híres levél hiteles szövege a következő: Foreign Office.

Kedves Rothschild lord, különös örömmre szolgál Öfelsége Kormányá nevében közölhetni Önnek a következő nyilatkozatot, amely rokonszenvvel fordul a zsidó cionisták célkitűzései felé, s amelyet a Kormány megvitattott és helyeselt:

„Öfelsége kormánya barátsággal látja a Zsidó Nemzeti Állam megalakulását Palesztinában, s minden rendelkezésre álló eszközzel segítségére lesz e program megvalósításában. Szükséges nyomtatékosan hangsúlyozni, hogy ez a mozgalom semmiben nem érintheti a Palesztina területén élő másnyelvű és másvallású lakosság polgári és vallási jogait, sem pedig a más országokban élő zsidóság politikai és polgári jogait.

Hálás lennék Önnek, ha ezt a nyilatkozatot a Cionista Világszövetség értésére adná. Az Ön stb.

Arthur James Balfour”

Rothschild lord elolvasta a nyilatkozatot és közölte tartalmát a Cionista Világszövetséggel. S egy tiszoros angol levél nyomán, megint egyszer kezdetét vette a világtörténelem egyik legkülönösebb, sokban megindító, sokban bámulatra készítő, sokban kétes kimenetelű mozgalma: kétezer esztendő fávöllét után megkezdődött egy szétszórt nép hazavándorlása.

Mit akart ez a nyilatkozat?

Mi történt az elmúlt esztendőben odalenn?

(Folytatjuk)

SALAMON LÁSZLÓ KÖSZÖNTÉSE

A köszöntő cikk a kolozsvári Korunk című folyóirat legújabb számában jelent meg Lászlóffy Aladár a kiváló magyar költő tollából. Az ünnepektől neves erdélyi magyar zsidó személyiség, aki az Uj Kelet kolozsvári korszakában a lap belsejében munkatársa sokáig külpolitikai szerkesztője volt. 90. születésnapján a Tel Aviv-i Uj Kelet szerkesztősége is szeretettel köszönti Salamon Lászlót.

Mikor ilyen örövendesen és melankolikusan, de minden kétséget kizáróan a kortársi költészet, az őt körülvevő irodalom nesztora, korelnöke lesz az ember, mint most Salamon László — a fiatalabb pályatársak szerepe és tisztelete már egy kicsit a jövőé, valami előzetes utókoré is; és ki nem fiatalabb ma Nála irodalmunkban! Külön tisztesség magára és mindnyájunkra, közös tartásunkra is, hogy tollal a kezében állja az idő magán-árvizét, mögötte ott usznak, az elmuló évek, évtizedek árján a fehér lapok, az ő jellegzetes írásaival, a hosszú papírszeleteken, mögötte könyvtárnyi kötete, melyek közül az utóbbi évtizedekre is jut, mögötte a meghalványodó és megkeseredő, de megédesedő idő is, emlékekkel, személyes és kollektív emlékekkel és tanulságokkal terhesen. Ama kevés alkotónk közül való — életben int már alig-alig vannak, az emberi életkor papírgyémess határán — életünket és irodalmunkat a mult nagyságban és szöngésben ránk is ható megdicsőült korszakaival, mint a századforduló s lassan már a két világháború közti idő is. Elveit, eszményeit követ keztesen és költői hangjában is a folytonosságot, a koncentrikusan bővülő emberi mélységeket hordozván. Salamon László ott van a tizes évek elején a munkás osztály nagyobb szabású megmozdulásaiban, tanuja annak a véres esztendőnek, mikor a történelem kerekének küllőibe — mint annyiszor — kétfelőlől ka paszkodtak, kétirányba feszítettek, bár az ugys csak előre forogott, s ott van a koncentrációs táborok poklában, mely Európa emlékezetének örök mélypontjakként terheli egyáltalán nem csak a költők emlékezetét. Salamon László, a költő mindezekben minden közepette és után a vers ugynevezetten régi szabású, de biztos kezű mestere, egyenletes kedély és következetes tanító: a humánus, az érték, a teremtés, a szeretet, a szülőföld iránti rajongás, az apró és nagy személyes örömeik lovagja. Életművének hitelét és veretét nemcsak színvonal és sokoldalúsága adja, költészetétől a közírásig, hanem éppen ez a hűség és következetesség példa értékű helytállás és kitartás a személyes csapások, buktatók, a megaláztatások és gáncok utvesztőjén való átverekedés, semmi hangzatos-sal, semmi hivalkodóval, mindig értelemközelben és lélekközelben. Tanusítja a kötetek oldalain kívül a Nagyváradai Napló, az Uj

Kelet, a Munkás Ujság egykori oldalaitól a mai irodalmi és közélet megannyi orgánumáig a közlemények, cikkek, versek sokasága. Kortársak ezrei, egy egész világ cserélődött, temetkezett, tünt el időközben, és kortársunk, a 90 éves Salamon László ma ünnepi köszöntő szavunkat fogadja — ugyanannak az eszménynek a nevében, amit maga így fogalmazott: „... az író ott kezdődik, ahol az élet, s az élet ma leszámolás, temetés és forradalmi feltámadás” (1932). Emléktáza, le-nyegeltatása, üzenete — egy ekkorra életből és életműből szinte mindegy honnan emeljük ki — mindig a világot féltő, az aggályoskodók szerint mindig megkésztett humanizmus nevében int kortársait, jövőt egyaránt: „az erkölcsi bravurtól, az értelem, a gondolat bravurjaitól fél a mai ember, éppugy, mint a primitív ember félt... Ez a korszak bizony a bravurok korszaka. Azt is mondhatnók: a kíváncsiságé. De nem az emberre és az emberi sorsra vonatkozó kíváncsiságé. Minden technikai eszköze megvofna az embernek arra, hogy a saját sorsának zavaros óceánját átrepülje, és boldog szárazföldön kössön ki...” A költő hite, melyet annyi évtized, akkora életidő alatt is meg lehetett őrizni, számunkra adott-hagyott ajánlók, biztatás, üzenete — a bizalomnak és tiszteletnek a nevében köszöntjük fel most az ünnepeltet, és kívánunk derült, erőt és egészséget. LÁSZLOFFY ALADÁR

JÓ REGGELT

ASSZONYOM!

Már nincs szükség arra, hogy szőnyegét elküldje a tisztítóba

mi eljövünk önhez

a lehető legjobb anyagokkal és eszközökkel.

Kitisztítunk

szőnyegeket,

kanapékat,

és fotelleket

Viszadjuk eredeti formáját és színet, minden port és piszkot kiveszünk belőlük és kitisztítjuk teljesen az „AL RÖVÁV” módszerrel.

Ál Röváv szőnyegtisztítás

tel. 03—333838, 339322, 330344

aki fizetésnél felmutatja ezt a hirdetést 10 százalék engedményben részesül!

Keresem

BÖHM JÓZSEFET

született Gölcön és szabó volt Désen (Transzilvánia)

Aki tud róla, kérem, értesítsen FRIDA THALER (Lichtman) 17570 Atlantic Blvd. N.

Miami Beach, 33160 Bldg 4, Apt. 201, Florida, USA.

MA ESTE A TÉVÉ-BEN
PÉNTEK

15.00: HEIDY, A HEGYEK LÁNYA — III. rész: „A kecskepásztor”
15.25: A SZOMBAT BEKÖSZÖNTÉSE
17.32: Arab játékfilm
20.00: A SZOMBAT FOGADÁSA

TEL-AVIV • R. GÁN • BNEI-BRAK • P. TIKVA •

H.G.H.
Látogasson el a cseppkőbarlangba - Jeruzsálemben!
LEICHTNER ELIVEL, szokott első félünnepén, X. 14-én, — 140 sekerért Számozott helyek! Részletek a p-tikvai HOH rovatban!

MAGYARUL BESZÉLŐ asszonyt keresünk minden házimunkára 2 személyhez, hetenként 4-szer 4 órára.
ROSENBAUM, T. A., Lessin 1, tel. 264280

SZATMARIK!
KERESEM ROKONAIMAT: FRIEDMANN JAKOB vésnök gyermekeit Szatmárról, címem Regina Friedman (Eperjesről (Csehszlovákia) Regenten Str 19 - 5. Köln 80 West Germany

20.15: HANGOS HETI HIRADÓ
21.15: „A PARVÁRIM-DUO ÉS VENDEGEIK” — Közreműködik még: Chává Alberstein, Mái Kászi és Bror Chávil kibuc együttese.
22.00: „AZ ÉGBOLT MINDIG VILÁGOS” — Zenés film-komédia, amely három zeneszerzőről szól, akik igyekeznek felújítani régi kapcsolataikat. - Főszereplők: Gene Kelly, Dany Daily, Michael Kid, valamint Dolores Gray és Cyd Charris.
23.40: Egy mondat a Szenírásból. HIREK

ISKOLA-TÉVÉ
8.15: Könyvrészlet
9.00: Számtan a 6. oszt.-nak
9.35: Kiadó lakás
10.00: Természetről
10.30: Zeneóra
11.00: Judaisztika
12.30: A karmester világa
14.00: Szabadgyetem.

SZOMBAT
18.02: AZ IGAZ BARÁT — „Két rablás”

18.30: DOKUMENTUMFILM a természeti rezervátumokról
19.00: FILMZENE
20.00: A SZOMBAT KIMENETELE — „Elul, az irgalom s megbocsátás hónapja”

20.30: MÁBÁT HIRMAGAZIN
21.00: SPORTRADÓ
22.00: DALLAS — „Mi történt Baby John-nal?” — Su Ellen egyedül elhagyja a kórházat, de a csecsemő eltűnik (I. rész)

22.50: QUINCY — „A beteg mindenek felett”
23.40: Egy mondat a Szenírásból. HIREK.

RÁDIO

1981. szept. 18. péntek
5741. Elul 19.

I. MŰSOR

7.07: Reggeli koncert. - 11.15: Elemistáknak, 12.05: Kamarazene, 13.05: Könnyű és klasszikus, 14.10: Gyerekeknek, — 15.00 A szombat fogadása, 16.05: Ravel művek, 17.00: Irodalom, 17.30: Oléknak, 20.05: Péntek esti hangverseny, 23.00: Albert Schweitzer élete, 0.10: Szavak és hangok, 1.10: Hátikvá.

II. MŰSOR

8.10: Reggeli zenés magazin, 12.05: Dolgozóknak, — 12.30: Sport, 14.10: Még egy hét, — 16.10: Erdekes emberek, 17.05: Külpolitika, 18.05: Vándormadarak, 19.05: A héten történt, — 20.05: Párbeszéd, 0.10: Uj hang-lemezek, 1.10: Hátikvá.

A HADSEREG RÁDIOJA

9.05: Reggeli ünnepség, 11.05: Hazulról, 12.05: Sofőröknek, — 14.05: Péntek délután, 15.05: A Beatles története, 16.05: Gyermek-irodalom, 17.05: Hallgassuk együtt, 18.05: Ez a véleményem, 19.05: Koncert, 21.05: A gyepen, 0.05: Tarka műsor reggel 6 óráig.

1981. szept. 19. szombat
5741. Elul 20.

I. MŰSOR

8.05: Művészelemek, 9.00: A tudomány világa, 9.25: Zenei fej-törő, 10.30: A jeruzsálemi szimfonikus felvételeiből, — 12.05: Hangjáték, 13.00: A színház világa, 14.10: Gyerekeknek, 15.00: Kamarazene, 15.45: Könyvszemle, 16.30: Berlioz élete, 17.35: Oléknak, 20.05: Az izraeli filharmonikus zenekar játsszik, 22.05: Rádióvíta, 23.00: Szlichot imák, 1.10: Hátikvá.

II. MŰSOR

8.05: Kedvelt lemezek, 9.05: Humoros jelenetek, 11.05: Szórakoztató műsor, 14.10: Hang-lemezek, 15.05: A nemi felvilágosításról, 16.05: Futballmérkőzések eredményei hangletekkel, 18.30: Az ügy elintézés alatt, — 19.05: Közelkeleti magazin, — 20.20: Hanglemezek, — 20.45: Sport, 22.05: Mólavé málká, — 23.05: A rádió, tévé és a sajtó kulisszái mögött, 0.10: Dalok egy témára, 1.10: Hátikvá.

HADSEREG RÁDIOJA

8.05: Csodás dalok, 10.05: Nyári mosoly, 11.05: Katonai együttesek, 13.05: Interjú, 14.05: A Beatles története, 15.05: Régi kedvelt dalok, 17.05: Katalánnyokkal, 18.05: Emlékezés Rivká Áháronsonra, 19.05: Slágerek, — 21.05: Hagyományok, — 22.05: Könnyű és klasszikus, 23.05: Pinchász Ruttenberg élettörténete, 0.05: Éjjeli madarak, 2.05: Tarka műsor reggel 6 óráig.

MOTI GILÁDI JIDDISÜL

Moti Giládi a televízió népszerű mulattatója első ízben lép fel jiddis nyelven Izraelben, a „Spilt klezmerleh spilt” című előadásban Tesu Solomonovici produkciójában. Moti Giládi a hadseregben kezdte karrierjét és rövidesen országos hírnévre tett szert. Azóta az izraeli közönség számtalanszor láthatta filmen, a televízióban és a színpadon. Sokoldalú művész, énekel, játszik, szaval. Legismertebb képessége azonban politikai életünk jelességeinek az utánzása. Moti Giládi sikerrel szerepelt külföldön, főleg Amerikában, angol nyelven. Izraelben először lép fel jiddis szöveggel, de már játszott ezen a nyelven... Ausztráliában. Ugyancsak jiddisül szólalt meg Anversben, ahová a belga királyi ünneplése alkalmából hívták meg. A produkcióban még fellépnek Jenny Kessler, Anabella, Erika Pheifer, Kochá-vá Hárari, N. Wolfovici, Cwi Goldberg, Jacov Cohen és a „Hárikudim” táncgyűttes. Az elő-

adásra a Héjchál Hátárbutban kerül sor, október 10-én.

A KORALL SZIGET, A SZINÁJBAN

A petach-tikvai HOH rendkívül sikeres és hangulatos csoportos kirándulást rendezett Éjlátra és Sárm ál Sejkre, Leichtner Eli vezetésével. A háromnapos utasítás során a kirándulók megnézték az éjláti tengeraltali akváriumot, ellátogattak Neviotra és Ofirára. Az utazás legdélőbb állomása a tiráni szoros volt, s visszafelé a Holt tengerben fürdőztek. Leichtner Eli, aki 15 évi működés után

megvált a tel-avivi öregek klubjától, a petach-tikvai HOH közösségi életének az aktiválásán fáradozik. A háromnapos kirándulás során idegenvezetőként is működött, s a maga jellegzetes tréffalkozó stílusában számtalan információval gazdagította a résztvevőket.

MAHOLNAP

(Folytatás a 8. oldalról)

egyetlen kolduló hangot lehetett csak hallani:

— Jóemberek, segítsenek...

Az emberek rábámultak: — Nézd, a Halál, a nyavalyás!... Már nem olyan nagy legény a pimasz!... Pusztuljinnen!

Néha még összeesküdött. „Itt Száraz Köhögés.” „Itt Talajmenti Fagy.” Voltak még csatlósai. Szemmel kellett tartani őket.

Errefelé volt a helyi lap szerkesztője is. A munkatársak öltöztetett kézzel ültek. Bejött a Főszerkesztő:
— Telefon?
— Semmi.
— Távirati irodák?
— Semmi

Évtizedek óta nem történt semmi. A külpolitikai rovatot már meg is szüntették. Nem kellett már magyarázni, hogy kétszer kettő négy. Csak a technikai és a kulturális rovat maradt.

Egyetlen valaki bizonyult öröknek, változatlan: a Nő, aki a szilveszter éjjel választotta házaságtörésre, mert az se óv már, se ujév még, kiesik az Időből, tehát ha megszólal a lelkiismerete: megszegte-e valaha hűségkötését, megnyugtatta magát: soha!

A VEZETŐSÉG

HALLÓ KÉSZÜLÉKEK
UJDONSÁGOK SÜKETEKNÉK ÉS NAGYOTHALLÓKNAK
★ Hallókészülékek 1981-es modellek kisméretűek a szemüvegben elrejtve
★ Modern telefon és televízió hangerősítő (Kipróbálva)
★ Elem-vizsgálók és töltők pénzmegtakarításra
Tel Aviv, rehov Ben Jehuda 39, MEDTON, tel. 03-652910.

Steiner
NŐI RUHÁK
Az ünnepekre megérkeztek
AZ 1981. ÉVI ŐSZI MODELLEK
valamint RUHAK, BLUZOK ÉS SZOKNYÁK
NAGY VÁLASZTEKA még szezonvégi áron
Eladási raktár egyéneknek: Tel-Aviv, Levanda-u. 30, III. em. (lift van, 16-os autóbussz) Nyitva egyfolytában 8-tól d. u. 4.30-ig

JÁIR SZÁLLÓ, CFÁT ★ ★ ★
Még néhány hely
Ros Hásánára
Akción áron, csak
400 s. egy nap
Részletek és helyrendelés
JÁIR SZÁLLÓ, Telefon: 067 - 30245
FONTOS KÖZLEMÉNY!
Az OPERETT SZÍNHÁZ közli a haifai nagyközönséggel, hogy a JOHANN STRAUSS-EST, amelyet a haifai Auditóriumban kellett volna megtartani szeptember 19-én, szombaton
technikai okok miatt elmarad
Kérjük, forduljon a jegyirodához, visszakapja pénzét.
A közönség elnézését kérjük.

A HÉTEN AZ ÁRUKÉSZLETBŐL:
SZEKRÉNYEK
4 ajtós — kétemeletes
4800.— seker
dupla ágyak matracal
2.950.— seker
valamint íróasztal 1000.— seker, könyvvállványok, stb.
„SEM” BUTOR • Bugrasov 26 a pincében
TELEFON: 03 - 280493

«Dávid és Éli» triszek
AKCIÓ!!!
Különleges árak az ünnepekre
Részleffizetési lehetőség
Erkélyek bezárása, tusoló-fülkék, tetők, stb.
Teljes jótállás, kiváló munka
Tel.: 03—907685
★ Az ünnep alkalmából virágcsokor tiszta szívből ★

A nép vezetőinek jelenlétében
SZLICHOT IMÁK
A tel-avivi nagytemplomban, rech. Allenby 110.
A szent szombat kimenetelekor, 11 órakor
A frigszekrény előtt a világhírű kántor, MENACHEM NEEMÁN, kórus kíséretével,
Menáse Lév-Rán főkarmester vezényletével.
Jicchák Jedidjá Fraenkel, Sálitá, Tel-Aviv—Jaffa főrabbija hitzónoklatot tart. Avrahám Checoni, a templom elnöke mond bevezető beszédet. A nagyközönséget meghívjuk, hűtött terem, ingyenes belépés. — Folytatódik a helyek bérlése egész évi imádkozásra

מצב עדין

המשל האמריקני נדהם — כפי שנמסר — ממידוי התנגדות לעיסוק האיוואקס בקונגרס הוא סבור כי ראש ממשלת ישראל עודד התנגדות זאת ועל רקע זה נשלח מר הייג אל בנין ברנז האחרון לפני שראש הממשלה עזב את ארצות הברית. הסכנה הצפויה לבטחון ישראל מעיסוק זה היא ברורה ומכמת ואין כל סיבה שישראל לא תדגיש התנגדותה ולא תסביר עמדתה. ואם עמדה זאת מצאה לה הבנה בקרב חברי הקונגרס האמריקני הרי אין לישראל על מה להצטער.

יחד עם זאת התמונה היא די מורידה ועדינה כי הרי המשל בראש וראשונה נשאל ארצות הברית עצמו. מר הייג, ש"הוא ידיר אמיתי לישראל — הפכו את העיסוק למבחן כח ולעניין של יוקרה ולמרות ההכחשות הרשמיות הרי קשה לא לראות קשר בין העיסוק לבין שיתוף פעולה אסטרטגי המתוכנן בין שתי המדינות. אין לדעת גם, אך יגוב הנשיא רייגן אם תיחל תוכניתו — אם לא יחול שינוי בעמדתו.

אזכורו של המשל יזכה להשלים עם מתן נשק כח מסוכן בידי ארץ עוינת כמו סודן — וגם רוצה לשמור, כמובן על ידי דוחו של נשיא ארצות הברית. ואם מסיבה זו, כי גם הקונגרס נוטה לקבל את דעת ישראל — הרי נראה כי היה כדאי גם לנשיא ארצות הברית לשקול עמדתו מחדש ולהחשב לא רק בצד היותר של העניין.

קENYES HELYZET

Az amerikai kormányzatot — mint közölték — meglepte, hogy milyen nagy ellenállás mutatkozik a kongresszusban az AWACS-ügylet ellen és úgy vélik, hogy ebben része van az izraeli miniszterelnöknek is. Ezért küldte Reagan elnök Haig külügyminisztert Beginhez a new yorki repülőterre, az utolsó pillanatban, mielőtt az izraeli kormányfő elhagyta volna az Egyesült Államokat.

Világos és bebizonyított tény, hogy milyen veszély fenyegeti Izraélt az amerikai — szauidai fegyverügylet következtében és semmi ok arra, hogy Izrael ne hangoztassa ellenkezését és ne ismertesse álláspontját. Ha pedig ez az álláspont megértésre talál a kongresszusi tagok között, ezen Izraelnek nincs mit sajnálkoznia. Ugyanakkor azonban tény az is, hogy a helyzet elég különös és kényes, mert a kormányzat, élén Reagan elnökkel, aki Izrael igaz barátja, az ügyletből presztizs-kérdést csinál. A hivatalos cáfolatok ellenére is nehéz nem látni kapcsolatot az ügylet és a tervezett stratégiai együttműködés között.

Azt sem tudhatjuk, hogy hogyan fog reagálni Reagan elnök akkor, ha történetesen megbukna a programja — amennyiben nem áll be változás álláspontjában. Izrael nem törődhet bele, hogy ilyen veszélyes fegyver jusson Szaudia kezébe, ugyanakkor azonban természetesen meg akarja őrizni az amerikai elnök barátságát is.

Ha bebizonyosodik, hogy a kongresszus is hajlik az izraeli álláspont elfogadására — ebben az esetben úgy tűnik, az amerikai elnöknek is érdemes volna felülvizsgálni álláspontját — nem kizárólag presztizs-szempontok figyelembevételével.

A HAIFAI MOZIK MÜSORA

ORAH — A POSTÁS KÉTSZER CSENGET
ARMON — ÜLDÖZÉS AZ ÉJSZAKÁBAN
ACMON — A VILÁG TELE VAN NŐS FÉRFIAKKAL
RON — MOSZKVA NEM HISZ A KÖNNYEKNEK
AMPHI — A CSILLAGOK ÖSSZEÜTKÖZÉSE

ÁLLJON MEG!

Az ünnepek alkalmából különleges engedmények a „SZIÁR”-nál.

Divatos „ELURA” parókák már 400 sekeltől.

Divatos külföldi parókák változatos, gazdag választéka, meglepő áron!

SZIÁR

Tel-Aviv, Allenby 46,
telefon 03—655329

Kegyetlen gyilkosság áldozata lett a 12 éves Jiszráel Nulman

Valószínű, hogy beteges hajlamu férfi a tettes

A rendőrség teljes bizonyossággal megállapította, hogy a 12 éves Jiszráel Nulman, aki hétfőn tünt el szülei haifai Növé Sajaan negyedben lévő lakásából és holttestét szerdán találták meg egy vádiban — kegyetlen gyilkosság áldozata lett. Valószínűnek tartják, hogy beteges hajlamu férfi követte el a tettet.

A kisfiu holttestét két iskolás gyerek találta meg, akik résztvettek a kutatásban. Egyikük megjelent az Aba Chusi kulturális központban és rémülten kiáltotta: „Megtaláltam a holttestet”, majd ájultan esett össze.

Azonnal rendőrség érkezett a megjelölt helyre és elzárta a kisfiu lakásától mintegy 700 méteres távolságban húzódó vádít.

Mesulám Amir rendőrtábornok, a haifai körzet parancsnoka közölte, hogy fontos információ van a rendőrség birtokában, amely elősegíti a nyomozást, részleteket azonban nem közölt.

Annai ismeretes, hogy a kisfiut közvetlenül eltűnése után gyilkolták meg, a holttestet pe-

dig a vádi bokrai között rejtette el a gyilkos, nem messze az Aba Chusi kulturális központtól.

Jiszráel Nulman, aki a Növé Sajaan negyedben lévő Beeri iskola növendéke volt, hétfőn este 7 órakor hagyta el szülei házáat azzal, hogy a közeli teniszpályára megy, hogy szokása szerint, futó-edzésen vegyen részt, mert indulni akart az iskolák közötti versenyen. Az edzés általában fél órát vett igénybe, utána mindenkor hazatért. Miután hétfőn este késett, a szülők először úgy vélték, hogy talán barátaival maradt a pályán. Amikor azonban még 11-kor sem érkezett haza, aggódni kezdtek és értesítették a rendőrséget. A rendőrség először a kisfiu barátainak laká-

sán érdeklődött, majd miután ez nem vezetett eredményre, megkezdte az általános kutatást, amely egész szerda délig tartott.

Jiszráel Nulman egyetlen gyereke volt. Szülei 9 évvel ezelőtt alijáztak a Szovjetunióból. Az apa a haifai városi gimnázium tanára, az anya, dr. Irena Nulman, ideggyógyász. Jelenleg terhességének hetedik hónapjában van.

A környékbeli gyerekek felhívják a nyomozók figyelmét egy katonaruhát viselő fiatalemberre, aki az utóbbi időben feltűnt a negyedben és főleg az Abba Hillel Silver utcában mutatkozott. A szemleírás után elkészítették ennek a fiatalembernek az arcképét.

A kisfiu meggyilkolása nyomában a rendőrség nagyobb eréllyel folytatja a vizsgálatot egy 13 és egy 14 éves kislány ügyében is, akik három nappal ezelőtt rejtélyes körülmények között tűntek el Tel Chánánból.

A libiai csúcskonferencián

Éles arab támadás az izraeli-amerikai stratégiai együttműködés ellen

„Az Egyesült Államok közvetlen konfrontációba került az arab nemzettel az Izráellel való stratégiai együttműködés következtében” — mondotta szerdán este Ászád sziriai elnök az ugnevezett „Radikális Arab Államok frontja” libiai csúcskonferenciáján.

A konferencián résztvesz Jász Szer Árafát terrorista vezér is. A megbeszélések központjában a radikális arab államok és a Szovjetunió közötti katonai együttműködés szerepel.

Árafát Algírban a konferenciára való indulása előtt felszólította az arab államokat, hogy használják fel a kőolaj-fegyvert az Egyesült Államok ellen. Követelte, hogy ezt a kérdést vessék fel az arab államok november-

ben Marokkóban tartandó általános csúcskonferenciáján.

A sziriai sajtó és a PFSz szíriai elnöke folytatják éles támadásaikat Izráel és az Egyesült Államok ellen. A sziriai kormány hivatalosa, a „Tisrén” azt hangoztatta, hogy „mostantól kezdve minden arab állam és Amerika közötti együttműködés Izráellel való együttműködésnek tekintendő.”

A Demokratikus Front nevű szélsőséges terroriszervezet szíriai elnöke felszólította a csúcskonferencia résztvevőit, hogy azonnal tegyenek lépéseket az izraeli-amerikai együttműködés ellen, amelynek célja többek között a libanoni konfliktus megoldása, Szíria, a terroristák és a baloldali erők kihagyásával.

Beirutban közölték, hogy magasrangú szovjet delegáció érkezett Damaszkuszba, hogy a Szi-

ria és a Szovjetunió közötti stratégiai együttműködésről tárgyaljon.

Az ugynevezett „mérsékelt” arab államok is támadják az izraeli — amerikai stratégiai együttműködést, mely szerintük „főleg az arab államok, nem pedig a szovjet terjeszkedés ellen irányul.”

LELŐTEK EGY LIBIAI HARCREPÜLŐT

Chartum. (—) A szudáni hírszolgálati iroda jelentése szerint csádi gerillák és szudáni katonaság légelhárító tüze lelőtt egy libiai harcrepülőt. A gép két pilótája életét veszítette. Az eset a csádi határ közelében történt. Libia, mint ismeretes, decemberben nyomult be Csád területére, ahol jelenleg 15 ezer libiai katona tartózkodik.

A TEL-AVIVI MOZIK HETI MÜSORA

ALLENBY: Gyorsan, gyorsan
BEN JEHUDA: Csalafintáság amerikai módra
CAFON: Lili Marleen
CINEMA 1: Angyalok kommandó-akciója
CINEMA 2: A két laguna
CHEN (Zárva)
DEKEL: Feltörő csillag
DRIVE IN: A Gamma-sugarak borzalmái
ESZTER: Megbolondítjuk a tanárokat és sikerül a vizsgánk
GÁT: Egyszerű emberek
GORDON: A nők városa
HOD: Férfivadászat
LIMOR: A formula
MAXIM: Ragyogás a fűben
MOGRABI: Tűhegyen
ORLI: Évszakok változása
PARIS: A postás kétszer csenget
PERISCP: Haj
SACHAF: Moszkva nem hisz a könnyekben
STUDIO: Excalibur
TCHÉLET: A szénbányász lánya
TEL-AVIV: Az éjszakai üldözés
TEL-AVIV MUZEUM: Kacsák

SZOMBATI NAPTÁR

1981. szeptember 18. péntek
5741. Elul 19.

GYERTYATGYUJTÁS:
Jeruzsálem 5.05
Tel-Aviv 5.24
Haifa 5.17

1981. szeptember 19. szombat
5741. Elul 20.

A SZOMBAT KIMENTELE:
Jeruzsálem 6.17
Tel-Aviv 6.15
Haifa 6.18

A HETI SZIDRA: KI TAVO

UJ KELET

67770 Tel-Aviv, Hárakevet 52
FÜGGETLEN NAPILAP
Telefon: 330011

Főszerkesztő: S. HIMMELFARB

A szerkesztőség nem felel a hirdetések tartalmáért. — Kéziratokat nem őrzünk meg és nem adunk vissza.

Fájdalommal közöljük, hogy drága férjem, apánk, testvérünk, nagyapánk

r' BINET JONA DOV ז"ל

בן ר' חיים צבי ז"ל

elhunyt. Temetése 1981. szeptember 17-én, csütörtökön volt a párdesz-chánai temetőben.

Sivát ülünk az elhunyt lakásán, Rámát-Gán, rch. Házéjtím 28.

A GYÁSZOLÓ CSALÁD

Drágánk

Paszternák Zoltán (Jicchák) ז"ל

elhunyt első évfordulóján

ÁZKARÁT

tartunk 1981. szeptember 20-án (כ"א באלול תשמ"א) vasárnap délután 4.30 órakor a kfár-szabái új temetőben. Találkozás a bejáratnál.

A CSALÁD

Felejthetetlen drága feleségem, testvérünk, rokonunk

SEELNFREUND ILA ז"ל

Déva — Kirját Tivon

ELSŐÉVES ÁZKARAJÁT

1981 szeptember 20-án (כ"א באלול תשמ"א) vasárnap délután 4 órakor tartjuk a helyi temetőben. Külön autóbussz indul a háztól 3.45 órakor: Kirját Tivon, Daganiot 25.

A GYÁSZOLÓ CSALÁD

Egyetlen gyermekünk

Weinberger István Pista ז"ל

Arad — Bát-Jám — Cholon

ÁZKARAJÁT

1981 szeptember 22-én, kedden délután 3.30 órakor tartjuk a choloni temetőben. Találkozás az új bejáratnál.

Örökké sirató szülei: WEINBERGER MOSE és MARTA, bánatos felesége: CILIKE, gyermekei: TUVIA és ASZI, és az egész család

Felejthetetlen férjem, apám, nagyapánk

CSILLAG PÁL ז"ל

Budapest — Herzlia

SIRKÓAVATÁS

hétfőn, 1981 szeptember 21-én délután 5 órakor tartjuk a herzliai temetőben. Találkozás a temető bejáratánál. Ezúton mondunk köszönetet mindazoknak, akik szóban vagy írásban együttérzésüket fejezték ki.

A GYÁSZOLÓ CSALÁD

Drága nagynénink

FRIEDMANN MARGIT ז"ל

Pécska — Arad — Rámle

slosimján

ÁZKARÁT ÉS SIRKÓAVATÁST

tartunk 1981 szeptember 21-én, hétfőn délután 4 órakor, a rámlai új temetőben.

A GYÁSZOLÓ CSALÁD

Felejthetetlen drágánk

KLEIN HUGÓ ז"ל

Tokaj — Hencida — Debrecen — Givátájim

ELSŐÉVES ÁZKARAJÁT

1981 szeptember 20-án tartjuk a kirját-sauli temetőben. Találkozás a temető bejáratánál.

A CSALÁD